

Tündérbastély Óvoda
Pedagógia programja

Készítette: Tündérbastély Óvoda nevelőtestülete

Felülvizsgálva és módosítva: 2023. 02. 01.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ

II. AZ ÓVODA ÁLTALÁNOS ADATAI JELLEMZŐI

2.1. Enese

2.2 Fehértó

2.3 Gyórsövényház

2.4 Bezi

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1 Gyermekkép

3.2. Óvodakép

3.2.1 Sajátos nevelési feladatok

3.2.2 Nemzetiségi nevelés

3.2.3. Migráns gyermekek nevelése

3.2.3. 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátása

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

4.1 Egészséges életmód alakítása

4.2 Az érzelmi és az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.4. Esztétikai nevelés

V. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1. Személyi feltételek

5.2. Tárgyi feltételek

5.3. Óvodai élet megszervezése

5.3.1. Az óvodák csoportszervezése

5.3.2. Napirend, heti-rend

5.3.3. Az óvoda kapcsolatai

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. Játék

6.2. Verselés, mesélés

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás

6.5. Mozgás

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

6.7. Munka jellegű tevékenységek

6.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

VII. GYERMEKVÉDELEM ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG AZ ÓVODÁBAN

VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK AZ ÓVODÁBAN

IX. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

X. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

XI. ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

XII. PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK GAZDASÁGI FELTÉTELEI

XIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

XIV. FELHASZNÁLT IRODALOM

Törvényi szabályozás

Törvények:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzetközi köznevelésről
- 2017. évi XCVI. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 2017. évi XCV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Rendeletek:

- 328/2011. (XII.29.) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 369/2013. (X.24.) Kormányrendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 137/2018. (VII. 25) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet módosításáról
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról

I. BEVEZETŐ

„Óvodáskorban a magyarság tudat alatti elemeinek beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk... Magyar mivoltunk épületének mintegy a földalatti alapjait kell itt lerakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.”

(Kodály Zoltán)

Pedagógiai Programunkat a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 20/2012.(VIII.31.) EMMI Rendelet, a 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet – az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról** – alapján felülvizsgáltuk. A jelenlegi módosítást a **137/2018.(VII.25.) kormányrendelet** tette szükségessé. Programunkban megőrizzük az **eddig**i gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel.

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűsége és a szakmai megújulásra törekszik. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is.

II. AZ ÓVODA ÁLTALÁNOS ADATAI ÉS JELLEMZŐI

Az intézmény hivatalos elnevezése: Tündérváros Óvoda

Az enesei Tündérváros Óvoda székhelyintézményként, a fehértói, győrsövényházi és Bezi óvoda telephelyként működik.

Enese Község Önkormányzatának képviselő-testülete és

- Fehértó Önkormányzatának képviselő-testülete 2009. augusztus 1-től társulási megállapodás alapján működteti az óvodát. 2016 szeptember 1-től telephely és nem tagintézmény.
- Győrsövényház Önkormányzatának képviselő-testülete 2016. szeptember 1-től társulási megállapodás alapján telephelyként működteti a győrsövényházi óvodát.

- [Bezi Önkormányzatának képviselő-testülete](#) 2022. szeptember 1-től társulási megállapodás alapján telephelyként működteti a Bezi óvodát.

- **Székhely óvoda neve :** Tündérekastély Óvoda

Címe: 9143 Enese, Petőfi u. 26.

Tel.: 96/363-101 , 06-20/4337111

- **Telephely óvoda neve:** Tündérekastély Óvoda Fehértói Telephelye

Címe: 9163 Fehértó Zrínyi u. 55.

Tel.: 96/277-244

- **Telephely óvoda neve:** Tündérekastély Óvoda Györsövényházi Telephelye

Címe: 9161 Györsövényház, Gárdonyi u. 45

Tel: 96/277274

Telephely Óvoda neve: [Tündérekastély Óvoda Bezi Telephelye](#)

Címe: [9162 Bezi, Szabadság u. 65.](#)

Tel: [0696/531-014](#)

Intézmény OM azonosítója: 030375

Fenntartó szervek: Enese Község Önkormányzatának képviselő - testülete

9143 Enese, Szabadság u. 25.

Fehértó Község Önkormányzatának képviselő-testülete

9163 Fehértó Dózsa Gy. tér 5.

Györsövényház Község Önkormányzatának képviselő-testülete

9161 Györsövényház Petőfi u.100.

[Bezi Község Önkormányzatának képviselő-testülete](#)

[9162 Bezi, Szabadság u. 59.](#)

Intézmény alaptevékenysége:

- Általános műveltséget megalapozó óvodai nevelés.

Csoportok száma: Enese 3
Fehértó 1
Gyórsövényház 1
Bezi 1

Férőhelyek száma: Enese 75 fő
Fehértó 25 fő
Gyórsövényház 25 fő
Bezi 25 fő

Óvodavezető: Szűcs Lászlóné

2.1. Enese

Községünk a Rábaköz-Tóköz-Hanság találkozásánál helyezkedik el és 6000 éves múltra tekint vissza. Enese lakóinak száma folyamatosan gyarapszik, napjainkban meghaladja az 1800 főt. Óvodánk, önkormányzat által fenntartott részben önállóan gazdálkodó 2 épületrészben 3 óvodai csoporttal működik. Kezdetben a kastély részben 1 majd 3 csoport működött. 2010-ben a régi épülethez szervesen kapcsolódó új szárny készült el. Két csoport költözött le ide. Mindhárom csoport osztott. Két udvarrész kínál lehetőséget a szabad levegőn tartózkodásra, mely a gyermekek számára átlátható, bejárható. Az 50-60 éves fák a természet folyamatos megfigyelésére kínálnak számtalan lehetőséget.

Szakértői bizottság véleménye alapján szakemberek: gyógypedagógus, logopédus, gyógytestnevelők foglalkoznak a gyerekekkel, az általuk elkészített egyéni fejlesztési terv alapján. Nevelőtestületünk vállalja sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, illetve migráns gyermekek befogadását is. A gyermekek fejlődésének nyomon követése a fejlődési lapon történik. Ez a szülő számára fogadóóra keretében megtekinthető. 5 éves korba diszlexia szűréssel és a diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszerrel DIFER méréssel **kapunk pontos**

képet a gyermek képességeiről, mely szintén középső csoportban kezdődik. Fejlesztési tervet az óvónők a fejlesztő pedagógussal közösen dolgoznak ki a gyermekek számára. Az egészséges életmód kialakítása is fontos célkitűzésünk. Gyümölcsnapot tartunk, melynek keretében a gyermekek egész héten tudnak gyümölcsöt fogyasztani. Októberben évek óta hagyomány, hogy Egészséghetet szervezünk, változatos programokkal, a gyermekek számára. 2016 óta „Zöld óvoda” címmel is rendelkezünk. 2005 óta óvodánk alapítványát azzal a céllal indítottuk, hogy anyagi támogatást biztosítson eszközök beszerzéséhez, feladataink mielőbbi megvalósításához. Ehhez nyújt segítséget szülői munkaközösségünk, szponzorok meggyerésével, jótékonysági bál szervezésével.

2.2 Fehértó

Győr-Moson-Sopron megye szívében, Győrtől 26 kilométerre a Hanság peremén helyezkedik el. A Hanságnak ezt a délkeleti részét Tóköznek nevezik. A település szerkezetét a Tóköz vizenyős, mélyebb területeiből szigetként kiemelkedő domb formája határozta meg. A falu közelében található tó vize feltűnően fehér volt, innen a név: Fehértó

Fehértóról első említést 1368-ból olvashatunk. Előtte a feltevések szerint egy Újfalú nevű község feküdt a mai falu területén. A falu a XIV. század végétől 1848-ig úrbéres község volt. Mindig Győr vármegyéhez tartozott, földbirtokos ura a győri káptalan volt. Földje nem volt a legtermékenyebb, lakóinak éppen csak hogy megélhetést nyújtott. Valamikor a marha- és lótenyésztésről volt híres, később jól jövedelmezett a lakosságnak a nagymérvű nádtermelés, és mesterséges haltenyésztés, ugyanis a község határában 132 ha területen tó terült el nádassal. Jelenleg ez a terület a növény- és állatvilág gazdasága miatt a Fertő-Hanság Nemzeti Park kezelésében "Szigorúan védett" terület, a körülötte levő egyéb területekkel.

A községtől északkeletre található a Fehér-tó Magyarország egyik féltett természeti kincse. Az ország kiemelkedően fontos madárvédelmi, vonulási, fészkelési területe. Az egykor kiterjedt Hanság-Fertő vadvíz ország és mocsárvilágának napjainkig fennmaradt, a múltat idéző színfoltja Fehértó. A táj jellegzetességei a kiszáradó láprétek, mocsárrétek, kiterjedt nádasok, bokorfüzesek és füzesek, valamint a nyílt víztükör. Tájképileg, továbbá ritka természeti értékei, védett növény- és állatvilága folytán a Fertő-Hansági Nemzeti Park egyik fokozottan védett területe. Lakosainak száma 500 fő.

A kis lélekszámú faluban működik egy vegyes összetételű óvodai csoport. Az épület melyben helyet kapott 1971-ben épült. Az csoportszobát egy folyosó egészíti ki ahol az

öltözőszekrények találhatóak és itt zajlik az étkeztetés is. A kiszolgáló helyiségek, mosdó, tálalóhelyiségek is a folyosóról nyílnak. Az épülethez gondozott, nevelési céljainknak megfelelő udvar tartozik, mely biztonságos, esztétikus környezetet biztosít a szabadban való változatos játék- és egyéb tevékenységhez.

2017. év májusában külsőleg is megszépült az épület, tetőcsere, külső szigetelés, színezés és előtető kialakítása valósult meg.

2.3 Györsövényház

Györsövényház Magyarország északnyugati részén, Győr-Moson-Sopron megyében, a Kisalföld Tóköz elnevezésű tájegységén, a Lébény–Tét összekötő út mellett található. Tőle másfél kilométerre van a Rábca és a Keszeg-ér torkolata, valamint a Fehér-tó. A falu síkságon fekszik. A község lakossága az 1929-es adatok szerint kétharmad részt német, egyharmad részt magyar volt. A második világháború után, 1946 májusában a sváb lakók több mint felét, mintegy félezer embert kitelepítettek. Házaikba közeli és távoli településekről költöztek magyarok. Győr-Moson-Sopron megyében talán nincs még egy intézmény, amely ennyire szép, tágas környezetben lenne: a györsövényházi óvoda csaknem három hektáron, egy parkerdő szélén terül el, bejáratához száz méter hosszú, évszázados vadgesztenyefasor vezet. Az épület a Fertő-Hanság Nemzeti Park tözsomszedságában egy néhai kastély parkjában áll. A természeti környezet ideális óvoda számára. A tágas, sokféle játékra alkalmas udvar erdővel szomszédos. A levegő, a táj tisztasága egészséges környezetet teremt a gyerekek számára. Az épület megközelítőleg 100 éves múltra tekint vissza. Sokáig a Fricke nemesi család kastélyaként működött. A nagymúltú épület az évtizedek alatt többszöri átalakításon esett át. Így nyerte el végleges formáját. Funkcióváltásának megfelelően egyszerűsödött, tagolódott. A kb. 1000m² – es épületegyüttes több intézménytípusnak ad otthont: Györsövényházi Általános Iskola, Vadrózsa Waldorf Általános Iskola és Óvoda és AMI, Györsövényház Központi Konyha és telephelyi intézményünk Tündérművelés Óvoda. 2016. szeptember 1-e óta az enesei Tündérművelés Óvoda telephelye. Az óvodánk 1996 óta egy osztatlan vegyes csoporttal működik. Egy terem foglalkoztatóként, egy helyiség pedig fejlesztő funkciót tölt be. Az irodahelyiségben a gyerekekkel logopédus foglalkozik. A tágas folyosó alkalmas a gyerekek öltözőjének. 2017. év szeptemberében Audis nap keretében műpadlózás, laminált padló lerakás és festés volt. Az állapotmegőrzés és a korszerűsítés az elmúlt 5 évben folyamatosan zajlott. Többszöri sikeres pályázat eredményeképpen sor került a nyílászárók cseréjére, a fűtési rendszer korszerűsítésére, homlokzati szigetelésre és színezésre, az udvar játékpark cseréjére, villanyhálózat korszerűsítésére és mosdóhelyiség felújítására. A

csoportszoba berendezése esztétikus, barátságos, a gyermekek különböző tevékenységeit szolgálják.

2.4. Bezi

Bezi községben, 1940-ben indult az óvoda, nyári óvodaként. 1970 óta részesülhetnek a gyerekek napközi otthonos óvodai nevelésben. 1996-ig az Evangélikus Egyház épületében kapott helyet az óvoda és az alsó tagozatos általános iskola. 1997-ben épült a jelenlegi Óvoda-Iskola- Konyha épülete.

Tárgyi környezet:

Az óvoda a falu központi részén helyezkedik el, jól megközelíthető helyen. 2018-ban Bezi Község Önkormányzata nyertes pályázataként (Széchenyi 2020, „Befektetés a Jövőbe”) az épület energetikai korszerűsítése, külső nyílászáró cseréje, valamint az épület szigetelése megtörtént. Azóta egy esztétikus, megújult külsejű épület várja a gyerekeket. Az épületben tágas csoportszoba, öltöző, mosdó, mellékhelyiségek, folyosó, iroda, étkező található. A berendezési tárgyak a balesetvédelmi előírásoknak megfelelnek. Az épületben kapott helyet a főzőkonyha is. Az étkezést jelenleg a Rábakész Kft. biztosítja. Az óvoda udvara tágas, árnyékot adó díszfákkal, kerítéssel körbekerített. A füves területen helyezkednek el a gyerekek mozgásigényének kielégítésére szolgáló mászóházak, mozgásfejlesztő játékok, az udvari trambulín. A homokozó felett a napvitorla ad árnyékot. Az óvoda épületét, berendezéseit, környezetét, úgy alakítottuk ki, hogy szolgálják a gyerekek kényelmét, biztonságát, biztosítva egészségük megőrzését, fejlődését.

A személyi feltételek:

1 fő óvodapedagógus, 1 fő nemzetiségi óvodapedagógus, 1 fő dajka. A nevelőmunkát segíti a logopédus, fejlesztő pedagógus, és az óvodai szociális segítő munkatárs.

A német nemzetiségi nevelést a község, történelmi örökségére alapozva a játékos nyelvtanulás hagyományos alapjaira építve vezettük be 2008-ban. A német nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyerekek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez illeszkedően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését, elsajátítását a hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálják. Ünnepek, ünnepélyek, gyerekprogramok

Jelentős alkalmak a gyerekek és az óvoda életében, az ünnepekre való érzelmi kötődés kialakításában.

A közös élmény erejével fokozzák a gyerekek közösségek való tartozását. Feladatunk, hogy ünnepeink, rendezvényeink folyamat jellege által érvényesüljön az előkészület, ráhangolódás, a bonyolítás és az élmények feldolgozása.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1 Gyermekkép

Célunk: a 3-7 éves gyermekek szeretetteljes, biztonságérzetet adó gondozása, nevelése. Személyiségük sokoldalú és harmonikus fejlesztése, kibontakoztatása.

Mérték az óvodás gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben a maga egyediségével. Aki az óvodában társak között, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkörben éli **mindennapjait. Játékos tevékenységek, amellyel a körülötte lévő világot fedezi fel.**

Nincs két egyforma gyermek, mindegyikkel tudnunk kell bánni. A tehetséges, jó képességű gyermeknek megadni a lehetőséget az előbbre jutáshoz, a gyengébb képességűnek pedig a felzárkózáshoz.

Az elfogadás, a megértés, a tisztelet az óvodapedagógus munkáján **keresztül válik értékközvetítő tényezővé** ugyanúgy, mint a derű, az őszinteség, a segítség, az egymásra odafigyelés, az udvariasság.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, **akik egyéni adottságaiktól függően 6-7 éves korukra megérnek az iskolai rendre, kapcsolatokra, feladatokra.**

3.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család és erre építve szeretnénk olyan programot megvalósítani, amelynek **a középpontjában a gyermek áll.**

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője.

Valljuk, hogy a gyermek, fejlődő egyéniség és szociális lény, ezért nem egyformán teljesítő átlagemberek nevelése a célunk.

Szeretnénk, **biztonságérzetet adó, befogadó óvodát teremteni. A gyermekközpontúság úgy jelenik meg a mindennapi munkánkban, hogy önállóságot, boldogságot ad, biztosítva minden gyermek számára az esélyegyenlőséget, életkorához és fejlettségéhez alkalmazkodó tevékenységet, különösen a szabad játékot. Az óvodáink pedagógiai tevékenységrendszeré és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének**

és nevelésének feltételeit. Hitvallásunk, hogy a gyermeket feltétel nélküli szeretettel vegyük körül. Fejlődését nevelését támogató segítő pedagógiai szellemünk hatja át.

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

(Nagy Jenőné)

A gyermek ismerje, illetve tapasztalja meg értékeit, és hiányosságait mindenféle lelki feszültség nélkül. Az óvoda a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált, differenciált fejlesztését biztosítja, ehhez szükség esetén, szakembereket alkalmaz. A BTMN-s, SNI-s, HH-s és HHH-s gyermekek esetében a hátrányok csökkentésére, felzárkóztatására esélyt teremtünk.

A kiemelt képességű, tehetséges gyermekek felkarolására, igényeik kielégítésére nagy hangsúlyt fektetünk.

Az óvoda közvetetten segít az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Munkánkat nevelőtestületi közösségekben végezzük – ezzel is erősíteni kívánjuk a nevelői ráhatásokat.

3.2.1. Sajátos nevelési feladatok

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk.

A sajátos nevelési igényű gyerekeket jelezzük a KIR-ben a fenntartó felé, valamint az EGYMI-nek, Szakszolgálatnak és kérjük az SNI-s ellátást.

Az integrált nevelésből adódó óvónői feladatok

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek terhelhetőségénél vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekekben rejlő, kiemelkedő teljesítményt.
- A napirend során csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelése érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése.
- Szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálattól.

3.2.2. Nemzetiségi nevelés - Bezi Telephely

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését ápolását erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

3.2.3. Migráns gyermekek nevelése

Migráns gyermek az, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státusszal rendelkezik.

Ezeknek a gyermekeknek biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a **hagyományaik** ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns gyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.

A migráns gyermekek neveléséből adódó óvónői feladatok

- Kapcsolatba lépés a szülőkkel és a gyermekkel.
- Felkészülés a gyermek fogadására
- Az pedagógusok a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatban információkat gyűjtenek össze. Ezek az ismeretek hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthessék a gyermek viselkedését, és meghatározzák a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányát.
- Elsődleges feladatuk a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többi gyermek számára.
- A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

3.2.4. Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk (telephelyenként is) az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátását.

Az ellátás érdekében minden telephelyen 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember fog rendelkezni Diaped. tanúsítvánnyal. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerzik meg. A képzés során elsajátítják a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Eljárás diabéteszes gyermek esetleges rosszulléte esetén:

Diabéteszes rosszullét felléphet:

- ha a vércukorszint hirtelen leesik (hipoglikémia)

Jellemző tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, gyengeség, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulint

adott magának véletlenül, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre, pl. izomba adta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

- ha a vércukorszint hirtelen felmegy (ketoacidózis)

Jellemző tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz, lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba. Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás.

Hipoglikémiás enyhe tünetek esetén szőlőcukor juttatása a szervezetbe, erősebb tünet esetén Glukagon injekció alkalmazása (Az injekció csak akkor alkalmazható, ha azt szakorvos előírja, a szülő rendelkezésre bocsájta. Az injekció szakszerű tárolása az intézmény feladata.) A ketoacidózis megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. Minden esetben kapja meg a gyermek az inzulinját és tartsuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását továbbképzésen részt vett szakember végezheti. Hirtelen rosszullét esetén a tünetek gyors, szakszerű kezelését követően értesítjük a mentőket és egyidőben a szülőt is.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Célunk a sokoldalú, önálló személyiség kibontakoztatása óvodai nevelésünk sajátos módszereivel és eszközeivel, az esztétikai nevelés középpontba állításával.

Feladatunk a 2,5-7 éves gyermek testi, érzelmi az erkölcsi és a közösségi, valamint anyanyelvi és értelmi képességeinek fejlesztése, s e folyamat feltételrendszerének megteremtése.

Nevelésünk elengedhetetlen követelménye és kiindulási pontja a kisgyermek mind teljesebb megismerése már az óvodába lépés előtt. Eltérő egyéniségük, adottságaik, családi körülményeik, fejlettségük meghatározói nevelési módszereinknek.

- A 2,5-7 éves gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi, közösségi képességeinek fejlesztése, e folyamat feltételrendszerének a megteremtése.

- Az egészséges életmód kialakítása, elősegítése, testi szükségletek, mozgásigények kielégítése – egészségvédelem.
- Az erkölcsi – szociális érzelmek kialakítása – családi, szeretetteljes légkör megteremtése, személyes kapcsolat és folyamatosság biztosításával.
- A társas kapcsolatok pozitív alakulásának az elősegítése – gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyban.
- A nehezen kezelhető gyerekek különleges bánásmódjának a biztosítása.
- A Bezi telephely óvodájában a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok, szokások ápolása, az identitástudat kialakítása, belsővé válása.
- Az értelmi fejlesztés kibontakoztatása, érzékszerveik tudatos, kifinomult megismerésére törekvés által.
- Lehetőségek biztosítása a spontán szerzendő tapasztalatokhoz, helyzetfelismerésekhez – egyéni fejlettségi szintnek megfelelően.
- Az anyanyelvi kultúra megteremtése, szókincsbővítés, tiszta, érthető beszéd megvalósítása.
- Az egészséges, esztétikus környezet kialakítása, amely az óvodai nevelőmunka keretében szolgál.
- A Pedagógiai Programban meghatározó arculat a környezeti nevelés, amely az óvodai élet valamennyi területét átöleli.
- Értékek közvetítése családokhoz.
- [A nemzetiségi nevelés során átélt esztétikai élményekkel a gyermekek kötődésének erősítése a német kisebbséghez.](#)

4.1 Egészséges életmód alakítása

Célunk:

A gyermekek egészséges életmódjának kialakítása, testi fejlődésük elősegítése, az egészségtudatos életmód megalapozása. Az egészséges környezet védelméhez és megővéséhez fűződő szokások kialakítása.

Feladatunk:

- az egészséges életmódra nevelés (testápolás, tisztálkodás, az étkezés),

- hangsúlyfektetés a magas cukortartalmú ételek és italok csökkentésére,
- ösztönzés a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására,
- a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészség megőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermekek gondozása, a testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- egészséges életvitel iránti igény felkeltése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a testi képességek fejlődésének segítése, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával-szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve-speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása,
- a magas só- és telítettzsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, teendői

A 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet szabályozza, az 1 adag hús és húskészítmény mennyiségét, másrészt azt is, hogy az alacsonyabb és közepes zsírtartalmú húskészítmények, hányszor fordulhatnak elő 10 élelmezési napon belül. Közétkeztetésben, a 30%-nál magasabb zsírtartalmú húst, valamint sertés és baromfiszírt nem lehet felhasználni. Húsok zsírtartalmának csökkentésére jó gyakorlat, a látható zsírok eltávolítása, leborozása.

- A Közétkeztető, minden általa biztosított étkezéshez étlapot készít, mely a nevelési- oktatási intézményekben, a szülők által is jól látható helyen kifüggesztésre kerül.
- A Közétkeztető az étlapon feltünteti minden étkezés:
  - a, számított energia-zsír-, telített zsírsav-, fehérje-, szénhidrát-, cukortartalmát,
  - b, számított sótartalmát, valamint az élelmiszerek jelöléséről szóló miniszteri rendeletben meghatározott allergén összetevőket.

- a nemzetiségi nevelésben részesülő gyermekek, a nemzetiség nyelvén megfogalmazott kifejezéseket, szokásokat, egyéb teendőket értsék tudják két nyelven megnevezni.
- A csoportszoba tükrözze a nemzetiségi hovatartozást jelképszerűen.

A gyermekek a családi nevelés nyújtotta minta által szerzett ismeretekkel, tapasztalatokkal vagy a családi bölcsődében kialakított szokásrenddel érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés, és testedzés szokásrendszerét.

Az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti, ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását is.

Hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, mint a környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a környezeti ártalmak kiküszöbölése, pl. szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók, keverőfejes csaptelepek használata, elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása légszennyeződés csökkentése bokrosítással az udvaron, a csoportszobában nyugtató hatású színharmónia.

A gondozási feladatok ellátását a nevelés részeként értelmezzük, hisz az óvónő eközben is bővíti a gyermekek ismereteit, alakítja készségeiket, képességeiket, segíti önállóságuk megélését. Fontosnak tartjuk azonban, hogy ebben a feladatban a dajka is - együttműködve az óvónővel -részt vegyen.

Feladatunk:

- megteremteni azt az inkluzív miliót, melyben a gyermek biztonságban, felszabadultan tevékenykedhet, egészségesen fejlődhet.
- A folyamatos életszervezéshez, és tevékenységekhez szükséges eszközök, körülmények megteremtése – napirend rugalmassága. Élményszerzés lehetőségével segítjük elő a sokrétű komplex tevékenységformák kialakulását.

Az egészséges életmódra nevelés tartalma

Testápolás

A testápolást elsődlegesen önkiszolgáló tevékenységként értelmezzük, melynek célja a gyermek alapvető higiéniai szokásainak kialakítása, egészségének védelme, megőrzése, testének, ruházatának gondozása.

A testápolással kapcsolatos teendők bemutatása, megismertetése, gyakoroltatása és folyamatos figyelemmel kísérése az elsődleges feladatunk, melyben a dajka is aktívan közreműködik. Alapja a kisgyerek és a felnőtt közötti bizalmon alapuló, elfogadó, bensőséges kapcsolat. A testápolás tartalma: tisztálkodás, wc használat, zsebkendőhasználat, fésűlködés, fogmosás.

Táplálkozás

A táplálkozás gyermeki szükségletet kielégítő önkiszolgáló tevékenység, melynek célja a kisgyermek egészséges fejlődésének elősegítése, a korszerű táplálkozás megismertetése, és a kulturált étkezési szokások alakítása.

Betegségmegelőzés

Gondot fordítunk a szezonális betegségek megelőzésére, ezért a lehetőségekhez mérten minél többet tartózkodunk a szabad levegőn. Rendszeresen szellőztetünk, portalanítunk, az időjárásnak megfelelő ruházatba öltöztetjük a gyerekeket. A napközben megbetegedett gyermeket a többiektől elkülönítjük és értesítjük a szülőt.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis felvételkor óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (pl. krupp, allergia, ételallergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs) ismeretét, regisztrálását, és mindezek ismeretét szem előtt tartva az egyéni bánásmód elvét alkalmazzuk.

Öltözködés

Az öltözködés az önkiszolgáló tevékenység része, melynek célja a gyerekek öltözetének az aktuális környezeti viszonyokhoz való igazítása, belső igénnyé válásának alakítása.

Mozgás

A mozgás a gyermek alapvető, természetes tevékenysége, testi-lelki fejlődésének, optimális fizikai közérzetének, az egészséges életmód kialakulásának, az egészség megőrzésének

meghatározó eleme. Célunk a gyerekek mozgásigényének kielégítése, fejlesztése, valamint a mozgás szeretetére épülő életvitel, életmód megalapozása.

Edzés, levegőzés

Edzésen a gyermekek levegőhöz, napfényhez, árnyékhoz, hideghez, meleghez, a levegő mozgásához való hozzászoktatását értjük, melyet rendszeres, következetes, gondos fokozatossággal valósítunk meg. Lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabad levegőn, az időjárásnak megfelelő ruházatban.

Pihenés

Az ebéd utáni pihenő idejét a gyerekek igényéhez igazítjuk. A pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket, a kényelmes, gyermekek méretéhez igazodó fektetőt, otthonról hozható kedves alvókát. Szükség estén légzést könnyítő-tisztító illóolajos mécsest, fűtési szezonban párologtatót. (ha allergiás gyermek van a csoportban, akkor természetesen ez nem lehetséges)

Baleset megelőzése

A balesetek megelőzése érdekében balesetvédelmi ismereteket közvetítünk, balesetvédelmi készségeket és balesetvédelmi magatartást alakítunk. Megismertetjük a gyerekeket a balesetveszélyes helyzetekkel, közösen kialakítjuk azokat a balesetet megelőző szabályokat, melyeket be kell tartaniuk. Felhívjuk figyelmüket, a szemüveget, hallókészüléket viselő társuk fokozott védelmére. Utcai séták alkalmával, megtapasztaltatjuk a közlekedés alapvető szabályait.

A dajka feladatai és kompetenciája:

A dajka a gyermekek nevelését ellátó intézményekben az óvodapedagógus segítőtársaként, végzi feladatát, biztosítja a pedagógiai munkához szükséges higiénés feltételeket. Közreműködik a gyermek egész napi gondozásában a környezet rendjének, tisztaságának megteremtésében. Ellátja a környezetgondozási és baleset-megelőzési teendőket, kisebb balesetknél elsősegélyt nyújt. Munkáját a gyermek óvodai napirendjéhez igazodva az óvónők irányítása mellett szervezi és végzi. Gyermekszerető viselkedésével, személyi gondozottságával, kommunikációs és beszédmintájával hason az óvoda gyermekek fejlődésére. Tisztelje a gyermeket, a szülőt, kapcsolataira a tapintat, az elfogadás jellemző. A tudomására jutott pedagógiai információkat titokként kezelje. Nevelési kérdésekben az

érdeklődő szülőket tapintatosan az óvodapedagógushoz irányítsa. Az intézmény környezetének higiénés biztosításával az ott folyó nevelési történésekben és a napirend feladataiban közvetlenül hozzájárulnak a nevelőmunka feltételeinek megteremtéséhez.

Szervezési feladatok a gyermek napirendjéhez kapcsolódóan

- teremrendezés
- a játékhoz, a gyermekek tevékenységéhez kapcsolódó teendők ellátása
- öltözőben való segítségnyújtás

Étkezéssel kapcsolatos feladatok

- Étkezési feltételek biztosítása
- A gyermek önkiszolgálásában hogyan működünk közre
- Naposi teendők segítése

Munkavédelmi feladatok, balesetvédelmi teendők

- takarítószer a gyermekek előtt elzárt helyen való tárolása

Takarítási feladatok

- az óvoda helyiségeinek, valamint udvarának tisztántartásával kapcsolatos feladatok elvégzése.
- a gyermek eszközeinek tisztán tartása, fertőtlenítése
- rendszeres szellőztetés

Munkájuk járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóak a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök használatában, a wc használatkor, a fogápolásban, az öltözködésben, önkiszolgáló tevékenységekben
  - Balesetmentesen használják az evőeszközöket, a játék- és sportszereket, egyéb eszközöket, az óvoda és az épület egyéb helyiségeit, a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket.
- Képesek mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani, az adott helyzetnek megfelelően késleltetni, cipőt fűzni és kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, csendben közlekedni.

- Ismerik és betartják a kulturált étkezés szokásait, a környezet védelmét szolgáló magatartásformákat, a baleseteket megelőző szokásokat, elvárt magatartást. Segítenek a környezet tisztántartásában, a rendrakásban. Szívesen tartózkodnak és tevékenykednek a szabad levegőn, mozognak, sportolnak, - Iskolába lépés előtt a gyerekek képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.
- Kialakul testápolás és tisztaság iránti igényük
- Felszólítás nélkül, önállóan mosakodnak, fogat mosnak, fésülködnek, használják a zsebkendőt.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó és az öltöző rendjére, ha szükséges rendbe is teszik ezeket.
- Teljes önállósággal, a kulturált étkezés szabályait betartva étkeznek. Esztétikusan terítnek, önállóan merítnek.
- Öltözködésük önálló, az időjárásnak megfelelő.
- Ruhájukat összehajtva teszik a szekrénybe, bekötik, bekapcsolják cipőjüket, felhúzzák cipzárjukat.
- Vigyáznak környezetük rendjére, az ajtókat halkán nyitják-csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak.

4.2 Az érzelmi és az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző *sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.*

A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van a közösségi nevelés során, hogy a családnál tágabb, tagoltabb erkölcsi és közösségi erőteret hozzon létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

Az óvoda tehát nem a spontán közösségi nevelésnek, hanem a pedagógiaileg determinált közösségi nevelésnek a színtere, ahol az *elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakoztatása folyik.*

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. A gyermek a családban sok élményt, tapasztalatot szerez, kialakult szokásformával rendelkezik óvodáskorra. A gyermek óvodai magatartását erősen befolyásolja a családban kialakult szokás és szabályrendszer.

Az *érzelmi alapigények kielégítése* (például a biztonságérzet), védettség érzet a feltétele annak, hogy a gyermek *a környezete iránt érdeklődést mutasson*, igényeit megértéssel fogadni, és empátia készséget mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint *kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítása*.

Ezért szükséges, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény, hogy tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenységek társadalmisága határozza meg. A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejllesztése rendkívüli fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, azaz életre nevelés szempontjából.

A társadalom élete, jórészt a társas közösségi kapcsolatok keretén belül zajlik. Fontos tehát már óvodában törekedni ezek kibontakoztatására. A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni ambíciójukat képesek a közösség keretein belül megvalósítani.

A közösségi nevelés szempontjából fontos az élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda elősegíti, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje környezetét.

A nevelés tehát, mint tudatos értékválasztás a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik.

Célunk:

- A gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával.

- A gyermekek érzelmi alapigények kielégítése, például biztonságérzet, védettségérzet, empátiakészség, otthonos kiegyensúlyozott légkör megvalósulásával a közösségi nevelés elősegítése.
- A gyermekek aktív érzékenységének alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira, környezettudatos magatartás kialakításának elősegítése.

Feladatunk:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig, teret engedve az önkifejező, önértékesítő törekvéseknek.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek és az óvoda alkalmazottak közötti pozitív érzelmi töltésű kapcsolatainak kialakítása, a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit.
- Az óvoda a gyermekek nyitottságára épít, és hozzásegíti a gyermekeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mind azok megbecsülésére.
- A gyermek élettörténetének feltérképezése az anamnézissel, melynek felvétele a gyermek óvodába lépésekor történik.
- Segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- [Bezi telephelyen a német nemzetiségi kultúra érzelmi megalapozása, a napi tevékenységeken keresztül, annak érdekében, hogy a gyermekeink átérezzék, illetve érzelmileg kötődjenek a nemet szokásokhoz és magatartási attitűdökhöz a nemzetiségi óvónők által.](#)

A fejlesztés tartalma:

- Az óvodás gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes családi légkör vegye körül. A derűs, oldott légkör serkentő hatású, a gyermeket kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönzi.

- Ehhez tartozik az óvónő pozitív hozzáállása, magatartása, és a gyermek-dajka közötti pozitív attitűd.
- A derűs légkörben kezdhethetjük kibontakoztatni a barátságot fejlesztő érzelmeket, részvétet, az együttérzés kifejezését is, a különbözőségek elfogadását, tiszteletét.
- A gyermekek közösségi életének színtereit, a csoportszobát és mindazokat a helységeket, ahol életük zajlik, tegyük otthonossá, barátságossá.
- A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, ezért már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket.
- Fontos, hogy minden cselekedetünket, tevékenységünket nyugalom hassa át. Különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenység gyakorlása a szocializáció szempontjából.
- Legyen minden csoportnak hagyománya, szokásrendszere, ez mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését. Úgy szervezzük meg az óvodai életet, hogy az segítse a gyerekek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.
- Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermek közössége. Kiemelkedő szerepe van ebben az óvónőnek, aki irányítója és egyben társa is a gyermekeknek. A gyermeki magatartás alakulásának szempontjából modell értékű az óvónő és dajka kommunikációja, viselkedése. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, megbecsülés, a korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korcsoport meg tudjon felelni az elvárásoknak, kielégítse a természetes társas szükségleteket, emellett a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelje a gyermeket.
- Kiemelten odafigyelünk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlődési szinten álló, érzékszervi, értelmi, mozgássérült, hátrányos vagy halmozottan hátrányos, elhanyagolt, vagy kiemelkedő képességű gyermek sajátos nevelésére. Szükség szerint szakember közreműködését kérjük.
- Érzelmi hatásokkal erősítjük közösségi nevelésünket, mely serkenti a szocializációt, amit családi nevelésre építünk. Az óvoda folytatja a gyermekek bevezetését a társadalmi környezetbe. Rácsodálkozunk, felhívjuk a figyelmüket a természetben és az emberi környezetben a szépre, jóra, hogy tisztelje és becsülje meg a körülöttük lévő világot. Megismertetjük szűkebb és tágabb környezetükkel, amely a szülőföldhöz kötődés alapja.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Egymást figyelmeztetik a helyes viselkedésre és a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, elfogadják a másságát.
- Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés.
- Rendelkeznek azokkal az elemi ismeretekkel, szokásokkal, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Tevékenységüket türelmesen befejezik, képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, készen állnak az iskolai élet, a tanító elfogadására, együttműködésre.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„ Ismergetjük, tanuljuk egész életünkben anyanyelvünket is, ezt a sokszínű, sokarcú csodát. S minél jobban megismerjük, annál szebbnek, gazdagabbnak, csillogóbbnak látjuk.”

(Lőrincze Lajos)

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

Programunk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes magatartással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd és- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulását segítjük:

- a beszélő környezet megteremtésével (szókincsbővítés)
- mintaadással
- szabályközvetítéssel
- tapasztalatokra és ismeretekre építve, változatos tevékenységeken keresztül (szókincsbővítés; népköltészeti értékek közvetítése; anyanyelv megbecsülése, szeretete; beszéd- és kommunikációs kedv fenntartása)
- a gyermek meghallgatásával

Célunk:

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Kognitív képességeik fejlesztése:
  - pontos, valóság-hű észlelés
  - figyelem-összpontosításra való képesség
  - valósághoz közelítő képzeleti működés
  - reprodukív emlékezet
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
  - az alakuló fogalmi gondolkodás.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.

- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkhoz, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

Feladatunk:

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Különböző tevékenységek és élethelyzetek megteremtésével ezek gyakorlására motiválás.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és alkotóképesség) és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal és fejlesztő pedagógussal.

Fejlesztés tartalma:

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat felismerni, megnevezni.
- A keresztcsatornák működése korának megfelelő.

- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására, a probléma megoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincs korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja.
- Bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerűbb történeteket, mesét képes önállóan is elmondani.
- Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Bátran beszélnek, érthetően kifejezik gondolataikat; a köznyelvben használatos nyelvi formákat megfelelően alkalmazzák.
- Tapasztalatszerzés során megértik környezetük jelenségeit, kifejlődik problémamegoldó gondolkodásuk.
- Formálódik megfigyelőképességük, szándékos figyelmük és emlékezetük.
- Kialakul tér- és időérzékelésük.
- Hat-hét éves korukra már bátran, szívesen és érthetően beszélnek, beszédhelyzetben megfelelően alkalmazzák a gesztusokat, névutókat, névmásokat, figyelnek a

hangsúlyozásra, beszédfordulatokkal és beszédviselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.

- A gyermek egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve lehetőséget biztosítunk a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- A migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

4.4 Esztétikai nevelés

Célja

A világ szépségeit, értékeit felismerő, befogadó, átalakítani képes személyiség kibontakoztatása.

Feladatai

- Értékek teremtése a gyermekek személyiségének, környezetének alakítása során.
- Érzékszerveik, nyelvi kifejezőképességük, alkotó gondolkodásuk fejlesztése.
- A gyermekek szabadságának biztosítása a tevékenység megválasztásában sikerélmény érdekében. Az alkotó munka során megtanítjuk: mit, mikor, miből, mivel, hogyan készítünk.
- Az értékes témákra, tartalmakra, a modell értékű példákra való támaszkodás.
- Egyediségre, eredetiségre való törekvés.
- A családok felé értékközvetítés.
- A gyermek fokozatosan eljut a rácsodálkozástól a befogadásig - szelekción keresztül - az újraalkotásig.
- Az esztétikai nevelés keretében lehetőség biztosítása a gyermekek sokoldalú aktivitására, alkotó képességének fejlesztésére.
- Ellentmondással teli világunkban az értékes és az értéktelen, megkülönböztetésére nevelés.
- Korosztályuknak megfelelően a nemzetiségi nevelésben rejlő esztétikai élményekkel a nemzetiséghez való kötődés elmélyítése a Bezi tagóvodában.
- A nemzetiség tárgyi és szellemi kultúrája iránti megbecsülésre nevelés.

V. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Személyi feltételeink biztosítják minden csoportban a két óvónő jelenlétét. Törekszünk arra, hogy az óvónői párok felmenő rendszerben 3 évig foglalkozzanak a rájuk bízott gyermekekkel. Minden csoport munkáját dajka segíti, aki az óvónő gondozási, szervezési feladatait támogatja, részt vesz a megvalósításban, tisztán tartja az óvodát. Az oktatást-nevelést segítő munkatársak ellátják a csoportok és gyermekek önálló felügyeletét abban az esetben, ha a csoportban nem tartózkodik óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje követendő modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus és dajka munkáját jellemezze az összehangoltság. A dajka az óvónő gondozási, szervezési feladatait támogatva részt vesz a megvalósításban és hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködésével történik (logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő). Ha szükséges a nemzetiséghez tartozó, és migráns gyermekek számára is biztosítanunk kell a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A német nemzetiségi gyermekeket nevelő Bezi telephely óvodában a nemzetiségi óvónőnek feladata, hogy megvalósítsa a német nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

Heti 1-2 alkalommal logopédus, fejlesztőpedagógus foglalkozik a beszédfejlesztésre szoruló gyerekekkel. Egyre növekszik a tartáshibás, gerinc és lábboltozat-deformitások gyermekeink száma, ezért az úszásoktatás megszervezése mellett heti két alkalommal gyógytestnevelő foglalkozik a rászorulókkal. Intézményünkben minden óvónő felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Óvónőink sikeresen szerzik meg 7 évente az előírt 120 pontot. Tűzvédelmi, munkavédelmi, gyermekvédelmi felelős tevékenykedik az óvodánkban.

	Óvónő	dajka	pedagógiai asszisztens	óvodatitkár	karbantartó
Enese	7	3	1	1	-
Fehértó	1	1	-	-	-
Gyórsövényház	2	1	1	-	-
Bezi	2	1	-	-	-
összesen	12	6	2	1	-

Az óvónőink felkészültsége jó, nyitottak, készek vagyunk a megújulásra. Keressük a lehetőséget, hogy programunkhoz honnan meríthetünk tapasztalatot, újabb tudásanyagot. Ebben segítségünkre van az óvodában a Szakmai munkaközösség, DIFER és Zöld Óvoda munkaközösség, melyek éves munkaterve mindig az aktuális programok, feladatok megvalósításában nyújt segítséget. A pedagógiai továbbképzési rendszer, a szakirodalom bővítése segít a felkészülésben. Azokat a képzési, továbbképzési lehetőségeket részesítjük előnyben, melyek a környezeti neveléssel, környezetalakítással, hagyományörzéssel kapcsolatosak.

Az óvodák élén 1 fő óvodavezető áll, székhelye az enesei óvodában van. 1 fő vezető helyettes segíti munkáját.

A telephelyeken nincs vezető, a vezetési feladatokat az óvodavezető látja el.

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A pedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, minta a gyermek számára.

A sajátos nevelést igénylő gyerekek ellátása a győri Szakszolgálaton keresztül, a fenntartói megállapodás alapján valósul meg.

Enesén kettő szakvizsgázott óvodapedagógus külön foglalkozások keretében fejleszti a gyerekeket. (fejlesztő pedagógus, valamint pedagógia terapeuta).

A kisebb javításokat, fűnyírást az Önkormányzatok karbantartói végzik szükség szerint mindegyik óvodában.

5. 2 Tárgyi feltételek:

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések a mindegyik óvodában különbözőek.

Az enesei óvodában három csoportszoba, három öltözőegység, kettő mosdó, egy irodahelyiség, egy elkülönítő, egy mozgáskorlátozott wc, mindegyik óvodarészen egy felnőtt WC, egy tisztító szeres raktár, valamint egy teakonyha és egyben felnőtt öltöző van. Szükség

lenne egy megfelelő méretű logopédiai és fejlesztőszobára, tornaszobára, óvónői szobára, szertárra, valamint felnőtt zuhanyzó és öltözőhelyiségre. Az óvodához tágas udvarrészt tartozik, két homokozó napvitorlával, két babakáz, mászóakák, csúszdák, hinták állnak a gyerekek rendelkezésére. A kiscsoportos gyermekeink külön udvarrészen játszhatnak, ahol hinta, homokozó elégíti ki mozgásigényüket. A gyerekek tevékenységi formáihoz kapcsolódó tárgyi eszközök megléte megfelelő.

Fehértón egy csoportszoba, egy öltöző egység, egy mosdó wc-vel, egy helység a raktározás céljára. Tágas, jól felszerelt udvaron játszhatnak a gyerekek.

Gyórsövényházon egy csoportszoba, tágas folyosó, öltöző egységgel, egy gyerek mosdó wc-vel, egy ebédlő a gyerekeknek, ahol a gyógypedagógus és logopédus a fejlesztéseket tartja, egy raktár helység. A játszóudvar játéklehetőséget biztosít.

A Bezi óvodában nemzetiségi nevelési eszközök és szakirodalmak adnak lehetőséget a gyermekek számára. Az óvoda épülete 1995-ben az önkormányzat a falu központjában, jól megközelíthető helyen egy új, korszerű és esztétikus épületet épített, melyben az iskola és az óvoda is helyet kapott.

Óvodánk udvara tágas, játékokkal jól felszerelt. Nagyobb része füves terület, a tujákkal elkerített betonon pedig a gyermekek rossz idő esetén is levegőzhetnek. A nyári melegben megfelelő védettséget nyújt a gyerekeknek a terebélyes hársfa és a homokozó felett a napvitorla. A homok tisztaságát a homokozó lefedésével biztosítjuk. A csoportszoba bútorzata régi, de a gyermekek egészségét és biztonságát nem veszélyeztetik. A berendezési tárgyak a balesetvédelmi előírásoknak megfelelnek. (A bútorzat falhoz rögzítése) Az iskolával közös a tornaszoba. Ünnepek alkalmával a falu kultúrházát veszik igénybe.

Mind a négy óvoda külső és belső környezete szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét és biztosítja egészségük megőrzését. Az eszközök folyamatos beszerzése, pótlása és korszerűsítésére nagy gondot fordítunk.

A szülők fogadására Enesén a vezetői irodában, és a folyosón, Gyórsövényházon- Fehértón a csoportszobában, Bezin pedig a nevelői irodában van lehetőség.

5.3. Óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezésének elvei:

A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy a tevékenységek közül folyamatosan a legtöbb idő a játéktevékenységre jusson;

A heterogén csoportokban kiemelt figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire.

Törekszünk a várákosítások, monoton cselekvési formák kiküszöbölésére;

A gyermek minden tevékenységet kipróbálhasson, elvégezhesen, ami életkori sajátosságaiból adódik, és nem veszélyezteti a maga, vagy társai biztonságát.

Az óvoda nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus foglalkozik.

5.3.1. Az óvodák csoportszervezése

Az enesei óvoda három csoporttal működik. Az egyes csoportokban életkoruk szerint soroljuk a gyermekeket. Évisméltés kis-, vagy középsső csoportban történik. A telephelyek egy-egy csoporttal működnek, heterogén szerkezetűek.

Azok a gyermekek, akik aug. 31-ig betöltik a 6. életévüket iskolakötelesek. Szülő az OH – nál kérheti, hogy gyermeke további egy évig maradjon az óvodai nevelésben, az aktuálisan megjelölt időpontig.

5.3.2. Napirend, hetirend

A gyermek egészséges, a fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Amely megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét és feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.

A csoportok heti rendjében napokhoz kötött tevékenységeket jelölünk, amit azonban az óvónők rugalmasan kezelhetnek.

Mindennapjainkban során az óvodás korú gyermekek fő tevékenységi formáját a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt, valamint olyan légkört, kell biztosítani, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet.

A napirend, heti-rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével történik, amit az óvodák óvodapedagógusai alakítanak ki.

A program szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermekek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi a kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a

gondozást végző dajkával-, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessék.

A mindennapos testnevelést 11 óra körüli időszakra tervezzük, ha alkalmas az udvar a szabad mozgásra, akkor ott valósul meg, ha nem akkor a teremben.

A teremben teljes összerakódás akkor van, amikor lemennek ebéd előtt az udvarra a gyerekek. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok szolgálják. A gyermekek nyomon követéséhez a nevelőtestület által közösen elkészített dokumentációt használják az óvónők.

Az óvoda teljes nyitva- tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel a pedagógiai programban jóváhagyott tevékenységek keretein belül.

Javasolt napirendek

Az óvoda nyitva tartását a fenntartó határozta meg.

Idő	Tevékenységek
6 ³⁰ - 7 ³⁰	Gyülekező, szabad játék
7 ³⁰ - 11 ⁴⁵	Beszélgetés, szabad játék a saját csoportszobában. Részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján. Testápolási tevékenységek, tízórai. Játékba integrált tanulási tevékenységek. Egyéni fejlesztések- részképességek fejlesztése. Szabad játék. Séta, megfigyelések, kerti munkák.
11 ⁴⁵ - 12 ⁴⁵	Tisztálkodási teendők, ebéd. Testápolási teendők, előkészületek a pihenésre
12 ⁴⁵ -14 ⁴⁵	Pihenés, altatás mesével, altatódallal
14 ⁴⁵ -16 ³⁰	Folyamatos ébredés. Testápolási teendők, uzsonna. Játék a csoportszobában vagy a szabadban. Egyéni fejlesztések, mikro csoportos foglalkozások. Szabad játék az ügyeletes csoportban, haza bocsájtás

A nyári napirend megegyezik az évközi napirenddel, azzal a különbséggel, hogy szervezett differenciált tevékenységek nem szerepelnek benne.

Javasolt hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze.

Nagycsoportos korúaknál a hetirend és a napirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő az ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti-rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Témahetek megválasztásával, a tevékenységi formák egymáshoz kapcsolódását segítjük. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével, nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

5.3.3 Az óvoda kapcsolatai

A családdal való kapcsolat

Legfontosabb az összes kapcsolatok közül, mivel a gyermek innen hozza adottságait, szokásrendszerét. Óvodai nevelésünk alapja, hogy a családokkal együttműködve közösen, egyetértve tudjuk nevelni a gyermeket.

Figyelembe kell vennünk a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíteni kell az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásokat.

Már az óvodába lépés előtt elkezdődik a kapcsolatfelvétel.

Ténylegesen óvodába lépés előtt néhány napig a kisgyermek édesanyjával együtt eltölt néhány órát az óvodában, fokozatosan szoktatunk mindegyik óvodába.

A beszoktatás gyermekenként változó ideig tart.

A szülőket rendszeresen tájékoztatjuk az óvodában folyó munkáról. Minden csoportnál rendszeresen kirakják a hirdetőre az óvónők a nevelési tervet, a tevékenységek anyagát, a programokat.

Ezen kívül mindegyik óvodában üzenő rendszert működtetünk, minden gyermeknek van jellel ellátott gurigája, ebbe tesszük bele az üzeneteket.

Évente két-három alkalomra tervezzük a szülői értekezleteteket.

Havonta egy alkalommal fogadóórát tartunk.

A szülő kérheti, hogy betekintést nyerhessen az óvodai életbe. A szülő csoportban való benntartózkodását az óvónő nem tilthatja meg.

Közös programokat szervezünk. Családi délután, nagy nap, nyílt nap, anyák napja, farsang, évzáró, karácsony ünneplése, igény szerint karácsonyi és húsvéti vásár, farsangi bál.

Szülői Munkaközösséget működtetünk, a szülői választmány képviseli a szülőket a döntéshozatalban, ők tartják a közvetlen kapcsolatot az óvodavezetéssel. A szülői választmány véleményezi a Pedagógiai Programot, SZMSZ-t, Házirendet, munkatervet. A szülőket tájékoztatjuk jogaikról és kötelességeikről.

Kapcsolat az iskolával

Fontosnak tartjuk az iskolával való jó kapcsolat fenntartását.

Programjainkat az iskolai programokhoz igazítjuk, hogy időben ne ütközzenek egymással.

Régi hagyomány, hogy a nagycsoportosokat az igazgató úr és az elsős tanító néni meglátogatja, ismerkedik velük. A mindenkori elsős tanító néni szülőértekezletet tart a nagycsoportos szülőknek. (Enese)

Az iskolai beíratás után pedig az egész nagycsoportot meghívják egy óra látogatásra a leendő tanító nénijükhöz.

Lehetőséget adunk az elsős tanító néninek, hogy minél több időt töltsön az óvodában a leendő iskolásai között, s hogy kölcsönösen tájékozódjunk az óvodai nevelésről és az iskolai oktatás feladatairól.

Hagyománnyá vált, hogy Mihály-napi vásárunkra vissza látogatnak a volt nagycsoportosaink. Gergely járáskor pedig az iskolába csalogatják a leendő elsősöket. Ezzel is ápoljuk a régi hagyományokat és az intézmények egymás közti jó kapcsolatát. (Enese)

Egészségügyi intézményekkel

- A védőnő rendszeres tisztasági, és egészségügyi vizsgálatot tart.
- Kapcsolattartás a fogorvossal.

Telephelyekkel való kapcsolattartás

- A munkatervben meghatározott rendszeres nevelői értekezletek alkalmával.
- Zenei és bábelőadások, úszás.
- Mihály napi vásár alkalmával.
- Nevelőtestületi kirándulás.
- Munkaközösségi megbeszélések.

5.3.4. Egyéb kapcsolatok

- A fenntartó rendszeres tájékoztatása az óvoda munkájáról.
- A telephelyekkel való folyamatos kapcsolattartás, munkájuk segítése és ellenőrzése
- A Szakszolgálat és Szakértői Bizottság
- Család- és Gyermekvédelmi Szolgálattal havi rendszerességgel tartjuk a kapcsolatot gyermekvédelmi felelősön keresztül. Igényt tartunk az ingyenes szolgáltatásaikra.
- Szociális segítő heti egy alkalommal tartózkodik óvodánkban.
- Családi Bölcsőde
- Fejlesztő és gyógypedagógus, valamint szurdopedagógus
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei között oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és lehetőségeink szerint- szakmai kapcsolatot tartunk fel.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. Játék

„Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra...”

(Weöres Sándor)

A gyermek a játék során ismerkedik a külvilággal, tárgyi és társas környezetének hatásait cselekvéssel, azonosulással, ismétlő játékkal bekebelezi, közben pedig „önmagát tanulja”. A megismert és megértett dolgok énjének részévé válnak, személyiségfejlődéséhez járulnak hozzá. Félelmeit, ösztönös és tudatos vágyait a játék folyamatában kivetíti a külvilágba, cselekvően és képzeleti szinten megismétli. A gyermeket veleszületett kíváncsiság hajtja, ösztönzi, hogy élénk tájékozódással fűrkéssze környezetét, próbálja ki önmagát és a kezébe kerülő tárgyakat, oldja meg a konfliktusokat, járjon mindennek a végére.

Célunk:

- A gyermek, játék közben ismerkedjen a világgal, környezetével, személyekkel, társakkal tapasztalatokat szerezzen.
- A játék állandó erőforrás legyen, az érzelmek megjelenésének domináns jele, amelyben meghatározó szerepe van az élménynek.
- A tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyait és ötleteit kibontakoztassák annak érdekében, hogy sokrétű tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.
- Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyben a gyermekek nyelve érvényes, a felnőttek beszédmódja mellett az előbbi, a vezető jelrendszer.

Feladatunk:

- **A napirend során biztosítani a hosszantartó, egybefüggő, szabad, zavartalan játékot.**
- A megfelelő légkör, hely, játékidő és játékeszközök, élményszerzési lehetőségek biztosítása, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

- A játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése. Mindezt szükség és igény szerinti együtt játszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióinkkal éadjük el.
- Napirendünkben nem szakad meg a játéktevékenység, növekszik a játékidő, a szabad játék túlsúlya érvényesül. A játék fontos szerepet tölt be a gyermek fejlődésében, áthatja az egész nevelési folyamatot és kihat a társas kapcsolatok alakulására.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A szabadság és korlátozás kellő arányával biztosságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtani.
- A gyermekek közötti társas kapcsolatok formálása.
- Egyszerű szabályjátékok, játékszabályok megismerése, elfogadása, követése.
- Alakuljanak ki pozitív érzelmeik társaik iránt.
- Önmegvalósítás lehetősége.
- Minden játékfajtahez egyidejűleg biztosítunk gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő játékeszközöket, anyagokat.
- A csoportszobák berendezéseinél törekszünk a könnyű és gyors átrendeazhetőségre.
- [A német nemzetiségű csoportban a nemzetiségi kultúrára jellemző mozgásos játékok megismertetése.](#)
- [A rövidebb játékok kétnyelvű előadása, az óvónő a nemzetiség nyelvén elhangzott utasításainak megértése.](#)

Őszi ünnepekör:

Almaszüret, betakarítás, játék az ősz kincseivel (levelek, gesztenye, mogyoró, dió stb), Mihály napi vásár, halászat, állatokhoz kapcsolódó játékok, Márton nap, idősek napja, egészség hét.

Téli ünnepekör

Adventi készülődés, Mikulás várás, búza csíráztatás, madáretetés, téli erdő állatai, téli tündér palotája, pingvin hét, téli örömök, medvés játék, cirkuszos játék, farsangi téltemetés, ültetés, hajtatás.

Tavaszi ünnepkör:

Ébredő természet, költöző madarak visszatérnek, március 15, (katonás játék), húsvét, bogarak, tavaszi határ élménysétával, orvosos játék, családos játék (anyák napja).

Nyári ünnepkör:

Iskolás játék, játék homokkal, vízzel, kavicsal, ágakkal.

Programunkban a játék tartalma kiegészül népi játékokkal:

énekes-táncos játékok, (szembekötősdí, párcserélő játékok, leánykérő játékok, vásáros játékok, hidas játék).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek olyan ötletgazdag játékhelyzeteket létrehozni, amelyek élményeikből táplálkoznak, és a tevékenységükhöz kiválasztanak és maguk is készítik játékeszközöket.
- Hosszú ideig tartó együtt játszás jellemzi a játékot.
- Irodalmi élményeiket dramatizálják, bábjátékkal elevenítik meg.
- A játék folyamán a problémamegoldás sikere megjelenik.
- Játékukban törekednek a társakkal való együttműködésre, gyakorolják a társas viselkedés szabályait.
- A beszéd jelrendszere és a beszéd kifejező- és kapcsolatteremtő funkciója előtérbe kerül.

„Hacsak lehet, játszik a gyermek. Mert végül a játék komolyodik munkává. Boldog ember, ki a munkájában megtalálhatja a valamikori játék hangulatát.”

(Sütő András)

6.2. Verselés, mesélés

Célunk:

- Megismertetni a gyermekekkel a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket
- A csodákkal teli meseélmények segítségével a gyermekek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése
- A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolóok, versek által a gyermekek anyanyelvi fejlesztése.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése
- Interkulturális nevelés
- A szülők nevelési szemléletének formálása

A mese,- vers tevékenységgel kapcsolatos óvónői feladatok:

- Oldott derűs légkör megteremtése
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő, változatos irodalmi anyag választása, közvetítése.
- Választás elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból, ezen túl kortárs mai irodalmi művekből.
- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
- Dramatizálás, bábozás, bábeszközök készítése.
- A gyermekek mese, versalkotásra ösztönzése.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Könyvtár látogatás szervezése.
- A mesélés szerepének megismerttetése a szülőkkel, irodalmi művek ajánlása.

- A felhasznált irodalmi anyag összeállítása, a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- A Bezi telephelyen a kétnyelvű mesék-versek sorának tervezésekor a gyermekek nyelvi szintjének, tudásának folyamatos bővítése, figyelembe vétele.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a dramatikus játékok, a mese és a versek által.

A 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból, és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású verseiből állítjuk össze. Olyan mesét választunk, amelynek cselekménye egyszerű, érthető, leggyakrabban egyfázisú állatmesét. A mesét kiegészíthetik a szép magyar nyelven elmondott történetek, amik a valóságból, a nagyszülők, szülők, óvónők gyermekkoráról, a napi eseményekről szólnak. Ismerkedés a képes és mesés könyvekkel.

4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, novellisztikus mesék. Megismertetjük a gyermekeket a mai magyar írók modern meséivel is. Ennek a korosztálynak tervezünk 2-3 epizód összekapcsolásával szerkesztett prózai állatmesét, halmozó és láncmesét, egyszerűbb szerkezetű tündérmesét. Irodalmi anyagunkban szerepelnek vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népművészeti ihletésű ritmikus élményt nyújtó versei.

5- 6- 7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Arra törekszünk, hogy az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb klasszikus tündérmesék, a tréfás műmesék beépüljenek a gyermekek mesetárába.

Több napon át tartó, hosszabb terjedelmű meseregényeket olvasunk. A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismertetjük a gyermekeket közmondásokkal, lírai tartalmú versekkel. A kiválasztott versek, mesék elősegítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az ünnepek előtti várakozás örömét.

A különféle bábokkal élményszerűbbé tesszük a versek és mesék hallgatását. Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy maguk is kipróbálhassák, eljátszhassák kedvenc meséjüket, vagy éppen valamilyen kitalált történetet.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Emlékezetükben megtartják az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást, szívesen vesznek részt azon.
- Képesek kitartóan figyelni.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk szórakoztatására.
- Elkezdett történetet képesek folytatni fantáziájuk segítségével.
- Képesek a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni.
- Tudnak meséket, verseket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Szívesen teremtenek kommunikációs helyzeteket egymással és a felnőttekkel egyaránt.
- Szívesen nézegetnek képeskönyveket.
- A könyveket megbecsülik, épségére vigyáznak.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

*„Az óvodával, annak zenéjével foglalkozni
nem mellékes kis pedagógiai kérdés,
hanem országépítés.”*

Kodály Zoltán

Célunk:

A zenei anyanyelv, műveltség alapjainak elmélyítése, zenét szerető és értő, művészetre fogékony gyermekek nevelése. Zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyság alakítása a közös játszás örömein keresztül. Népi kultúránk alapjainak megismertetése (különös tekintettel a Rábaköz néphagyományaira). Fejlettebb mozgáskultúra formálása.

A Bezi telephely óvodájában a német zenei műfajok zenei sajátosságának megismertetése, ezen keresztül ízlés világuk formálása. A zenei anyanyelv és kommunikáció megalapozása, a

nemzetiségi táncművelés elsajátítása, illetve a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a zenén keresztül.

Feladatunk:

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, a zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság alakítása, - a zene igényes kiválasztása- „csak tiszta forrásból” – művészi értékű népzenei és komponált dalok megismertetése.
- Ismerkedjenek meg néphagyományainkkal, népszokásainkkal gyermekjátékokon keresztül.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszeres megismertetése által.
- Ismerjenek meg néhány egyszerű táncmozdulatot fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- Az éneklés, mondókázás, énekes játék és ritmushangszer használatát a nap egészét.
- A zenei képesség fejlesztése (hallás, mozgás, ritmusérzék, éneklési képességek), harmonikus, szép mozgás kialakítása.
- A zenei alkotókészség kialakítása.
- Álljon kapcsolatban a többi nevelési területtel.
- A szabad játék, udvari játék alkalmával spontán módon kezdeményezett vagy az óvónő által szervezett formában történő éneklési lehetőség megteremtése.
- A megismert dalos, táncos játékok készítsék a gyermekeket együttműködésre.
- Önként, örömmel vegyenek részt benne a gyerekek.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.

A fejlesztés tartalma:

Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

3-4 éves korban:

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával.
- A játékok elsősorban ölbeli játékok, amit felnőttekkel közösen játszanak, pl. kéz és ujj játékok, lovagoltatók, hintáztatók, göcögtetők, csiklandozók, stb.- a kontaktus megteremtéséhez, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek.
- 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal alkotja a választékot.
- Hallásfejlesztés során törekszünk a szép tiszta éneklésre, megismertetjük őket néhány zörejhanggal, halk-hangos beszéden, éneken.
- Ritmusérzék fejlesztése során érzékeltetjük a tempót, megismertetjük őket néhány hangszerrel/ furulya, xilofon, cintányér, triangulum, ritmushangszerek / és nagy hangsúlyt fektetünk az egyenletes mozgás gyakorlására.
- 3-4 éves kor mozgásanyaga:
  - Térformák: kör, sor alakítása
  - Játékos és utánzó mozgások, járások kézfogással és kör összefogása nélkül
  - Táncmozdulatok: ringás, fordulás, térdrugózás.

4-5 éves korban:

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang.
- A negyed és páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat.
- A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó.
- Megtanulnak 4-5 új mondókát, 12-15 énekes játékot, 2-3 műdalt.
- Megismerkedünk más népek dalaival is.
- Énekelnek hangosan-halkan, magasan-mélyen, lassan-gyorsan,
- Megéreztetjük a dalok, mondókák ritmusát, gyakoroljuk az egyenletes lüktetést.
- Hallásfejlesztés során felismerik egymás hangját, a dinamikai különbségeket, hangszíneket, zörejhangokat.
- Ritmusérzék fejlesztése során felismerik a mondóka, dal tempóbeli különbségét, gyakorolják a dal és a mondóka ritmusát. Gyakoroljuk a ritmus-tapsolást.
- 4-5 éves kor mozgásanyaga:
  - Térformák, mozgásformák, (menetirány, fordulás, fogyó-gyarapodó, stb.)

- Táncmozdulatok: páros sarokemelés, oldal-és előre zárás, szökellés, forgás, dobbantás, páros forgás.

5-6-7 éves korban:

- A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is.
- Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok.
- Megtanulnak 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, 3-4 alkalomhoz illő műdalt.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- A dalokban szünet és szinkópa is előfordul, gyakran énekelnek egyénileg is.
- Hallásfejlesztés során: fejlesztjük az auditív memóriát, felismernek dallamrészt szöveg nélkül, dúdolásról, hangszerről, bújtatunk dallamot, kitalálunk dallamot, játszunk dallam visszhangjátékot, érzékeltetjük a dinamikai különbségeket, felismerik a zörejhangokat.
- Ritmusfejlesztés során: gyakoroljuk a dal ritmusainak kiemelését, összehasonlítjuk az egyenletes lüktetéssel, megismerik a kettes lüktetést, játszanak a ritmushangszereken.
- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyagválasztás.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: vásárosjáték, szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmas.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Mozgás és térformák: csigasor, hullám, két kör, szűkülő- táguló kör, kapu, párok stb.
- Táncmozdulatok: kiscsárdás, záró lépés hátra, sikálás, dobbantás, forgás párosával, sarkon járás.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel, örömmel játszanak énekes-dalos játékokat.
- Bátran, gátlás nélkül énekeljenek, akár egyedül is.
- Korukhoz képest tisztán énekeljenek.

- Zenei érzékenységük és fogékonyságuk életkoruknak megfelelő legyen.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat: halk-hangos, gyors- lassú...
- Mozgásunk esztétikus, ritmust követő.
- A megismert mozgásanyag alkalmazásával tudnak játékfűzéseket, táncmozdulatokat előadni.
- Auditív észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük és intermodalitásuk fejlett.
- Szívesen hallgatnak zenét.
- Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- Felismerik néhány hangszer hangját.
- Képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás

Célunk:

A gyermekek tér-, forma-, színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományaink ápolásával, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezet megteremtésével fejlesztjük a gyermekek személyiségfejlődését.

Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, ezzel bátorítva a tehetségek kibontakozását, felfedezését.

Feladatunk:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Képi gondolkodásuk fejlesztése, figyelembe véve az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Igyekszünk felkelteni a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel, anyagaival kapcsolatos tevékenységvágyat.
- Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon.
- Fontos követelmény a tevékenység szervezett formáinak biztosítása.

- Az eszközök biztonságos kezelésére figyelniük kell, meg kell tanítaniuk a gyermekekkel a helyes használatukat.
- Az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán megfelelő teret és időt biztosítunk.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük az érdeklődésüknek megfelelő szabad téma és eszköz választására.
- A hagyományok megismertetése tisztelete, értékmentés, közvetítés, teremtés illetve erre nevelés, nemzeti kultúra sajátos tér- forma és szín világának megismertetése nemzetiségi csoportokban.
- A nemzetiségi csoportban a tevékenységek során, egyéni módon jelenjenek meg elképzeléseik, élményeik, munkájukban tükröződően a nemzetiségi motívum és színhasználat.

A fejlesztés tartalma:

3-4 éves korban:

Az óvodába kerülő 3-4 éveseknek az óvodapedagógus biztosítja, hogy játszva ismerkedhessenek a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka más-más technikai alapelemeivel és eljárásaival, az eszközök használatával. Felkeltjük az esztétikum, a szép iránti érzékenységüket azáltal, hogy gyönyörködhetnek saját alkotásaikban. A gyermeki személyiség fejlesztés fontos eszköze az is, hogy megismerkedhessenek az ábrázolás különböző fajtáival, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel és az esztétikus tárgyi környezettel.

A tevékenységek témáját mindig a gyermekek közvetlen élményéből merítjük. Meg kell tervezniük a megfelelő technikát, és biztosítani kell a szükséges eszközöket. A képalakítás jelenjen meg festéssel, papírragasztással, homokba firkálással, nyomattal – a gyermek kedve szerint. Számukra még fontos, hogy nagy felületre is tudjanak rajzolni, festeni, pl.: csomagolópapírra.

Ismerjék meg a különböző technikákat, az anyagok alakíthatóságát gyurkálva, gömbölyítve, sodorva, simítva, darabolva, karcolva stb., pl.: agyag, gyurma, termések. Téralkotó tevékenységük kialakításához biztosítunk könnyen mozgatható dobozokat takarókat. Gyakran beszélgetnek a rajzokról egymásnak, az óvónőnek, ezáltal fejlődik ítélőképességük.

Fejlődnek a kompozícióra vonatkozó tapasztalataik /emberalak formái, tájékozódás a kép síkján, térviszonyok jelzése/.

A gyermekekkel séta közben természeti tárgyakat, terméseket, leveleket gyűjtünk, ezeket válogatják, csoportosítják, használhatják fel. Évszaknak megfelelően a homok, a hó, a jég használata az építkezésben.

4-5 éves korban:

A 4-5 éveseknél már megjelenik a szándékos képalkotó tevékenység. Erre alapozva bővítjük tevékenységüket élményeikhez kapcsolódó témákkal és azokhoz megfelelően illeszkedő technikákkal. Rajzaikban megjelenik az emberábrázolás, környezet, tárgyak, események *saját elképzelés alapján* történő megjelenítése. A közös játékokhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, építéshez eszközök készítésébe bekapcsolódnak. Ceruzát, krétát, ecsetet használnak, új színeket kevernek. Örömmel alakítanak képet termésekből, fonalból, segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Az eszközök köre bővül filctollal, fapálcákkal és különböző vastagságú ecsetekkel. Megismertetjük őket új technikákkal, pl.: nyirkálás, hajtogatás, plasztikus formálás. Téralkotó tevékenységekhez már nagyobb méretű dobozokat, bútorokat, takarókat használunk.

Többször alkotnak közös kompozíciót, amit együtt megcsodálnak, értékelnek. Témáikban megjelennek a mesék, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai. A gyermekek érdeklődnek a környezet színei iránt, gyönyörködnek azok szépségében.

Szívesen készítenek ajándékot egymásnak, szüleiknek.

5-6-7 éves korban:

Az 5-6-7 éveseknél már megjelenik az ünnepek, a környezetükben történő események, énekes játékok eseményábrázolása is, egyre többször készítenek közös kompozíciót. A technikák körét bővítjük a tárgykészítés céljának megfelelően, hajtogatás, tépés lenyomatok. Próbálkoznak a varrással, fonással, körmön fonással.

Térben ábrázolnak. Rajzaikban a részletek is megjelennek. Változatosan használják az eszközöket, kombinálják azok alkalmazását munkáikban.

Ünnepekkor környezetük szebbé tételéhez, szüleik, társaik és az óvoda dolgozói megajándékozásához tárgyakat, eszközöket készítenek, ezzel alkalmat teremtve arra, hogy minél többször átélhessék az ajándékozás örömét. Plasztikai munkájukban megjelenik az ember -, állatábrázolás, a térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék.

Térbeli építéseikhez már nagyobb elemeket használnak, ezekből készülhetnek ház, sátor, barlang stb. Velünk együtt gyönyörködhetnek művészeti, népművészeti alkotásokban. A gyermekek az eszközöket önállóan készítik elő és rakják helyre.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Kép és téralakításban legyenek ötletesek, bátrak, önállóan, egyéni módon tudják elképzeléseiket megvalósítani.
- Formaábrázolásuk változatos, megjelennek emberábrázolásban a részformák.
- Téralakításban bátrak, ötletesek.
- Örülnek saját alkotásaiknak, közösen készített kompozícióiknak.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.
- Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- Plasztikus munkájukban megjelenik az ember és állatfigurák mintázása, képesek a formák tagolására, munkáik egyéniék, részletezők.

6.5. Mozgás

Célunk:

- a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában
- a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőjének fejlesztése
- mozgáskészségek fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése, bőséges gyakorlási lehetőségek biztosításával
- az óvodás korú gyermek szervezetének sokoldalú arányos fejlesztése, helyes testtartás kialakítása
- az egészséges életvitel megalapozása
- [a kissebség egy-egy mozgásos játékának megismertetése nemzetiségi csoportban](#)

Feladatunk:

- a természetes mozgások (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) fejlesztése

- a testi képességek fejlesztése
  - kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)
  - koordinációs képességek (egyensúlyozás képessége, téri tájékozódó képesség, mozgásérzékelés, reakcióképesség, ritmusképesség, gyorskoordináció)
- nagy és finommozgások fejlesztése, testséma fejlesztés
- társra figyelés, ügyesség, alkalmazkodóképesség, helyzetfelismerés, döntés fejlesztése
- a személyiség akarati tényezőinek alakítása
- önértékelés és önbizalom növelése a feladatmegoldások eredményeként
- a gyermeki szervezet növekedésének, teherbíró képességének és az egyes szervek teljesítőképességének kedvező befolyásolása
- az egészség megőrzése, megóvása, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermeke számára
- [a nemzetiség egy mozgásos játékának megismertetése a telephely óvodájában](#)

Az egészségfejlesztő testmozgások a mindennapi életünk részeivé válnak. A mozgásfeladatokat úgy állítjuk össze, hogy azok a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodjanak. A gyermekek egyre szélesebb mozgásanyagot tanulnak meg az óvodában. A természetes hely- és helyzetváltoztató, valamint finommotoros mozgások mindennapjaikban jelen vannak, ezáltal napi szinten felfedezhetik, megtapasztalhatják és próbálkozásokon keresztül gyakorolhatják ezeket. Ezáltal fokozatosan fejlődik mozgáskoordinációjuk. Az óvodáskor a természetes mozgáskészségek tanulásának, fejlődésének, formálódásának időszaka. Óvodai életünk mindennapjaiban igyekszünk a gyermekeknek sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákat, játékokat teremteni. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

A természetes mozgáskészségek csoportosítása:

Helyváltoztató mozgáskészségek	Helyzetváltoztató mozgáskészségek	Finommotoros mozgáskészségek
--------------------------------	-----------------------------------	------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • járások • futások • oldalazások • irányváltások • megállások • menekülés, üldözés • szökdelések • ugrások, érkezések • kúszások, csúszások, • mászások 	<ul style="list-style-type: none"> • lendítések, körzések • hajlítások, nyújtások • fordítások, fordulatok • tolasok, húzások • emelések • testsúlymozgatások, támaszok • gurulások, átfordulások, • dőlések, esések • egyensúlyozások • függések, lengések 	<ul style="list-style-type: none"> • gurítások • dobások • elkapások • rúgások, labdaátvételek lábbal • ütések • ütések eszközzel • labdavezetések kézzel, lábbal • eszközök megállítása, átvétele • egyéb eszközhasználati formák
---	---	---

A rendszeres, kellő ideig tartó és kellő intenzitású testmozgások, mozgásos játékok javítják a szervezet funkcionális állapotát. A hasizom és a hátizomzat sok kúszással, mászással és négykézláb járással, függéssel, szökdeléssel kiválóan fejleszhető óvodás korban is, ezért fektetünk nagy hangsúlyt ezen feladatok végzésére. Ezekkel a feladatokkal segítjük elő a gyermekek helyes testtartásának kialakulását.

Irányított mozgásos tevékenységek:

Az irányított mozgásos tevékenységeket heti egy alkalommal tartjuk óvodánk mindhárom csoportjában. A komplexitás bármely tevékenységi terület mozgáson keresztüli feldolgozását jelenti, melyek együtt hatnak a gyermek személyiségének a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődésére.

Az irányított mozgásos tevékenységek során óvodásainknak kellő mennyiségű időt, eszközt és lehetőséget kínálunk, ezáltal fejlődhetnek mozgáskészségeik. Ezeken a foglalkozásokon pótoljuk a természetes mozgásokban mutatkozó lemaradásokat.

Spontán mozgásos tevékenységek:

Napirendünket úgy alakítjuk ki, hogy a különböző mozgásigényű gyerekeknek az egész nap folyamán helyet és eszközöket biztosítunk a szabad mozgás kielégítésére, törekedve mozgásos játékok széles körű alkalmazására.

Szabad levegőn való játék.

Különösen figyelmet fordítunk a mindennapos testnevelés tervezésére, megszervezésére, biztosítására.

Kooperatív játékok jellemzői:

- Mindenki játszhat bennük, senki sem esik ki végleg, nincs kirekesztés.
- Nincs győztes vagy vesztes.
- Nincs agresszió a játékban.
- A játéktevékenység és a mozgásöröm áll a fókuszban, nem a teljesítmény vagy az eredmény.
- Mindenki boldog lehet a játék közben és végén.
- Nem valaki ellen, hanem valakivel játszik a gyermek.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Összerendezett mozgás, mind a nagymozgások, mind a finommozgások terén.
- Ez az összerendezett mozgás egyéni képességeiket figyelembe véve koruknak megfelelő.
- A rendszeres és szervezett fejlesztés eredményeként kialakul testsémájuk, laterálisuk.
- Fejlődik figyelmük, önfegyelmük, szabálytudatuk, közösségi magatartásuk. Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- Egyensúlyérzékük koruknak megfelelően fejlett, tudatosan irányítják mozgásukat.
- Megszeretik a rendszeres mozgást, ami életeleimüké válik a következő évek során.
- Szívesen és élvezettel vesznek részt sorversenyekben.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

„Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti.

Amit lát is, már inkább megjegyzi.

*De amiben Ő maga és tevékenyen részt vesz,
az bizonyosan bevésődik az emlékezetébe.”*

(Kodály Zoltán)

A külső világ tevékeny megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, majd ébren tartja a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat.

Célunk:

- Nyitottá tenni a gyermekeket a környezeti hatások befogadására.
- A felszínes érzékeléstől az egyre tudatosabbá váló megismerés felé vezetni a gyermekeket a környezettudatos magatartás alakítása.
- Környezetvédő gondolkodásmód és környezetbarát életmód kialakítása és terjesztése.
- Olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet.
- Óvodásainkban azt a tudatot megalapozni, hogy bár még kicsik, de már tettek valamit a természet védelmében. Ez pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indíttatást jelent.
- *A nemzetiségi szokások, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismerése, megbecsülése.*

Mivel a környezet megismerésének óvodai feladatai részben a gyermekek otthoni, óvodán kívüli tapasztalataira épülnek, meg kell ismernünk óvodásaink családi háttérét, szokásrendszerét.

Fontos, hogy a kisgyermek eleven, élő, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjtse élménybe ágyazott tapasztalatait.

Sokféle tevékenység lehetőségének biztosításával, természetes élethelyzetek teremtésével elősegítjük, hogy a gyermekek **felfedezzék és megismerjék** környezetük tárgyait, jelenségeit. Ezzel segítjük a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének, megismerési vágyának

felkeltését és elmélyítését. Lehetőséget teremtünk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidőzésére.

A tapasztalatszerzés tevékenységeihez minden gyermek számára - folyamatosan - biztosítjuk az eszközöket. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Nagy hangsúlyt helyezünk a kulturált élet, a helyes viselkedés szokásainak, a természeti-társadalmi (emberi-tárgyi) környezethez fűződő helyes érzelmi és erkölcsi viszony kialakítására (pozitív viszonyulás).

A szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságának alakulását, mivel gyermekeknek alkalmuk nyílik többféle megoldás közötti választásra, a különböző szempontok felfedezésére.

A feladatok megoldása a gyermekek aktív részvételével, akaraterejük, kitartásuk fejlesztésével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatásával történik.

Az óvodai élet - melyben meghatározó az óvónő személyisége - mintát ad a gyermekeknek, a szülőknek, a környezetbarát életvitel kialakulásához. A „Zöld óvoda” programunk alapján fontosnak tartjuk a „zöld” szemléletmód erősítését. Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

A Zöld óvoda szemléletének gyakorlati megvalósulása a mindennapi tevékenységeinkben

- Madáretető kihelyezése, madáreleség és itatás folyamatos biztosítása.
- Kiskertek gondozása.
- A gyermekekben az idénygyümölcsök és zöldségek napi fogyasztásának hangsúlyozása (hazai termelők által megtermelt zöldségek, gyümölcsök).
- Udvar rendezése (őszi munkaálatok, levélszeprés, gesztenyegyűjtés).
- Elektronikai hulladékgyűjtés.

- Papírgyűjtés szervezése.
- Fémdobozok gyűjtése.
- Anyagok újra hasznosítása barkácsolás során.
- Energiatakarékos gondolkodás elősegítése, nem használt lámpák lekapcsolása fűtőtestek, hőmérséklet szabályozás, szellőztetés.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Autómentes világnap.
- Takarítás világnapja.

Óvodai nevelésünk során környezettudatos magatartás és az egészséges életszemlélet kialakítására törekszünk. Tudatosan vesszük számba azokat a lehetőségeket, amelyek a külső világ tevékeny megismerése folyamatában támaszt nyújthatnak a gyermekeknek a környezetükhöz való pozitív viszonyulásban.

Óvodás gyermekeink számára a természeti és társadalmi környezet jelenti a „világot”. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését, átéli állapotát, változásait. Érzékeltetnünk és tudatosítanunk kell, hogy részesei, alakítói, felelősei és hatásának elszenvedői vagyunk egy személyben. Nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen, felesleges elem, tényező, hálószerűen kapcsolódik össze minden.

A gyermeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet.

Feladatunk:

- A gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira építve olyan jellegű élményeket biztosítani, amelyek lehetővé teszik számukra a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt, amelyek fokozzák a természet szeretetének és megbecsülésének érzését.
- Tudatosan figyelni a környezet- és a természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására, mindazt a támogatást biztosítani, amely meghatározó szerepet játszik a környezettudatos szemlélet kialakításában, gyakorlati megvalósításában.

- Észre vetetni a gyerekekkel az egészséges környezet és a saját egészségük közötti ok-okozati összefüggéseket.
- Széleskörű együttműködést kialakítani a szülőkkel, különböző természetvédő szervezetekkel és mindazon szakemberekkel, akik szakmai tudásukkal, ismereteikkel, tárgyi lehetőségeikkel hozzájárulhatnak nevelési feladataink megvalósításához.
- Óvodai nevelésünkbe olyan hagyományokat építeni, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét: - megismertetni velük szülőföldjüket, az itt élő emberek, a hazai tájat, a helyi néphagyományokat, szokásokat, a tárgyi kultúra értékeit, megtanítani ezek szeretetét, védelmét.
- [Telephely óvodájában a nemzetiségi identitástudat megőrzése. Életkoruknak megfelelően az anyanemzet kultúrkincseiből könyvek, fényképek gyűjtése](#)
- [Hagyományápolás-magyar és német nemzetiségű örökségek megismerése.](#)

A lehetőségek közül - mindenkor - a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve választunk.

Alkalmazzuk a tevékenységek differenciált szervezeti formáit, az egyéni fejlesztés lehetőségeit, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Kialakulnak azok a szokások, magatartásformák, melyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják későbbi életvitelükben.

Család:

- Ismerik teljes nevüket. Tudják édesanyjuk, édesapjuk és testvéreik nevét. Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.

Óvoda:

- Eligazodnak az óvoda épületében, udvarán. Tudják társaik nevét, jelét, óvónőjüket, dajkájukat nevéen szólítják.
- Tevékenységeikkel, közreműködéseikkel hozzájárulnak az óvoda mindennapi életéhez, környezetének alakításához.

Testünk:

- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.
- Igényesség a tisztálkodás és a tisztaság iránt.
- Ismerik az orvos gyógyító szerepét.
- Ismerik érzékszerveiket, azok funkcióit.

Közlekedés:

- Ismerik a legalapvetőbb és legfontosabb közlekedési szabályokat, tudják betartásuk fontosságát (közlekedési lámpa szerepe, zebra használata).
- Ismerik a közlekedési eszközöket, azok legfontosabb funkcióit.
- Tudják a kulturált viselkedési formákat a tömegközlekedési eszközökön utazva.

Évszakok, növény- és állatvilág:

- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Ismerik a "növény" szót. Tudják, hogy növények fejlődése és az időjárás (évszakok) között összefüggés van. Ismernek néhány alapvető növényvel kapcsolatos munkát.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják élőhelyük szerint.
- Nyomon tudják követni az állatok életének alakulását az évszakok (időjárás) változásainak következtében.
- Felismerik az emberi gondoskodás fontosságát az állatok életében (etetésében és gondozásában).
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését, jelentőségét mindennapi életünkben.
- Részt vesznek közvetlen természeti környezetük ápolásában, gondozásában, pl.:

madáretető készítésével, kihelyezésével,

"a mi fánk" folyamatos megfigyelése, ápolása, gondozása,

udvar tisztán tartása, levéleseprés, öntözés stb.

Mennyiségi és formai összefüggések megismerése

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megfigyelése el sem képzelhető matematikai alapismeretek nélkül, megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Ezért a matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése természetes környezetben a legeredményesebb.

A gyermek aktivitása kapcsolatban van vágyaival, szükségleteivel. A környező világ megismerése, birtokbavétele a gyermek életében igen korán jelentkező vágy. Mindaz, ami körülveszi a matematika nyelvén is fölfogható, megérthető. Erre építünk, amikor problémát jelentő élethelyzetek megteremtésével biztosítjuk a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését. A motiváció legfontosabb funkciója az érdeklődéskeltés, az aktivitás fokozása, a figyelem tartósságának növelése, a gondolkodtatás, a jó teljesítményre serkentés.

Módszereinket a tevékenység központúság jellemzi.

Célunk: a **környező világ** mennyiségi, formai, kiterjedés béli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában és tevékenyen, a gyermekek életkori- és egyéni sajátosságaihoz, igényeihez, ötleteihez, aktuális élményeihez igazodva. Fontosnak tarjuk, hogy a megtapasztalt, megismert matematikai tartalmakat mindennapi tevékenységeikben cselekvően, aktívan tudják használni, alkalmazni.

Feladatunk:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, fejlesztése, és kielégítése a alapvető matematikai összefüggések, változások, azonosságok, különbségek felfedeztetésével.
- Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásában, a logikus gondolkodás megalapozása.
- A gyerekek képességeinek fejlesztése (tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség, stb.) környezetük mennyiségi és formai viszonylatainak megismertetése.
- A nevelés és fejlődés optimális feltételeinek biztosítása.

Sokrétű matematikai tapasztalat biztosításával, érdekes problémahelyzetek megteremtésével vezetjük rá a gyermeket a logikus matematikai gondolkodás alapjaira. Ennek feltétele a gyermekek matematika iránti érdeklődésének felkeltése, fenntartása, valamint a jelenségek tartalmának átélése. Érdekes élménnyel járó probléma felvetés – megoldás, következtében fejlődik gondolkodásuk, felismerő és megoldókészségük. A megerősítés okozta sikerélmények így épülnek be a gyermekek cselekvéseibe, gondolkodásukba. Fontosnak tartjuk, hogy a matematikai tapasztalatszerzés légköre aktív légkör legyen, s olyan - amelyben szabadon, bátran megnyilatkozhatnak a gyermekek, amelyben a tévedés a tevékenység természetes velejárója, amit ki lehet javítani.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Összehasonlíthatóság, szétválogathatóság:

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt, megnevezett vagy felismert tulajdonság szerint. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik. Értik és helyesen használják a megismert mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Tárgyak, személyek, halmazok szétválogatása (osztályozása)
  - saját szempont szerint,
  - ismert, megnevezett tulajdonság szerint,
  - elrontott válogatás javítása,
  - más által elkezdett válogatás folytatása a válogatásban érvényesülő szempont felismerése alapján.

Sorba rendezés:

- Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
- Megnevezett egyszerű szempontú rossz válogatást, sorba rendezést javítanak, esetenként új szempontokat is kitalálnak - azt válogatással, sorba rendezéssel kifejezik.

Számfogalom megalapozása:

- Megszámlálás nélkül átlátanak 0, 1, 2, 3, 4, 5 tárgyat (különféle méretben, különféle elrendezésben).
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással is (10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében is.

Geometria

- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező, de színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.

Tájékozódás a térben és a síkban:

- Adott irányt mozgással tudnak követni, s értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat.
- A térben való tájékozódásban a jobbra-balra irányok megkülönböztetése minimális tévedéssel történő alkalmazása jelen van.
- Értik a névutók síkra vonatkoztatott helyét is.

6.7. Munka jellegű tevékenységek

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nemcsak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása

Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.

Érzelmi – akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.

Szociális – társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladatunk:

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adjuk, ne büntetésként.
- [Nemzetiségű csoportban a munkaeszközök a munkafolyamatok megnevezése a kissebség nyelvén.](#)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- *Önkiszolgáló tevékenységek:*

A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.

Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.

Öltözködéskor önállóan tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.

Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

- *Alkalomszerű munkák:*

Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt, önállóan teljesítik.

Bonyolultabb feladatokat is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.

Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

- *Közösségi munkák:*

A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.

Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.

Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.

Felelősi munkákat szívesen vállalnak (például mosdó) és önállóan teljesítik.

A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).

Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.

Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

- *A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:*

A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.

Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.

A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.

Szívesen ápolják a növényeket csoportszobába, udvaron egyaránt.

Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

A Zöld Óvoda szemléletének gyakorlati megvalósulása a mindennapi tevékenységeinkben:

- Madáretető kihelyezése, madáreleség és itatás folyamatos biztosítása.
- Kiskertek gondozása.
- A gyermek naponta fogyasztanak friss gyümölcsöt-zöldséget.

6.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Célunk:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- Az alap-kultúr technikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Az ismeretek adekvált alkalmazására, felhasználására való felkészítés, a gyermekek kompetenciájának alakítása.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok:

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása, valamint a játékos cselekvéses tanulás megalapozása.
- Szokások alakítása utánzásos minta-és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan pozitív értékelésre segíteni a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- [A nemzetiségi csoportban az alapvető utasításokat megértsek a nemzetiség nyelvén.](#)
- [Német anyanyelvű kultúra iránti megbecsülésre nevelés.](#)

VII. GYERMEKVÉDELEM ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG AZ ÓVODÁBAN

Célunk:

A gyermekek jogainak érvényesítése, egyéni képességeinek, tehetségének szabad kibontakoztatása, mindenek felett álló érdekének védelme, személyiségfejlődésének elősegítése, másságának tiszteletben tartása, nevelése, gondozása, ellátása, a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.

A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos személyiségközpontú neveléssel, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazásával próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információt kérünk külső partnereinktől (pszichológus, védőnő, körzeti orvos, fejlesztőpedagógusok). Segítséget nyújtunk a szülőknek a tartósan beteg gyermekek életének és étrendjének egyéni megszervezéséhez, biztosítjuk az eltérő étkeztetésüket. A gyermekvédelem óvodai helyzetéről évente egy alkalommal felmérést készítünk, mely kiterjed a családok helyzetére, a gyermekek összetételére.

Feladataink:

- A gyermek másságának természetes kezelésével elfogadtatjuk azt a többiekkel, az óvónő személyes példamutatása a másság elfogadásában, és a problémával küszködő gyermek beilleszkedésének segítése.
- A szülők gondolkodásának alakítása nevelési problémák esetén.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.
- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

- Az óvodai és családi nevelés (lehetőségek szerinti) összehangolásával a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel közös tevékenységek, programok során.
- A család-és Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett éves gyermekvédelmi tanácskozásokért óvodai szakvélemények kitöltése szükség szerint. Évente hat jelzőrendszeri szakmaközi megbeszélésen, esetkonferenciákon részvétel, a családsegítők által.

A feladatok tartalmi megvalósítása:

Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a gyermek mindenek felett álló érdekeit. Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel törekszünk a gyermekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos helyzetűekre. Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes esetekben ezzel a megoldással érünk el eredményt. A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empatikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek kezelésekor a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.

Az óvodáskor végére várható eredmények:

- a szülők igénylik a gyermekvédelmi felelős által nyújtott segítséget, őszinték problémájuk feltárásában, közösen keresik az együttműködés és a megoldás lehetőségeit,
- mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken vagy megszűnik,
- a gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelősével, a jelzőrendszer működtetésével elérik, hogy valamennyi óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően fejlődjön,

- a neurológiai és egyéb hátrányokkal küszködő gyermekek speciális szakemberek segítségével érik el a programban meghatározott fejlődési fázisokat,
- elfogadják saját korlátaikat és azon belül mozogjanak biztonságosan,
- képesek elfogadni a gyermekek a társaik másságát.

Esélyegyenlőség az óvodában

- Tehetséggondozás
- SNI, BTMN ,HH, HHH, etnikai kisebbséghez tartozók
- Gyermekvédelem

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- a 2017.évi XCVI. tv. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. tv. és a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. tv. módosításáról
- 2017. évi XCV. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak.

Intézményünk az alábbi szervezetekkel tart folyamatos kapcsolatot:

- Kónyi Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ és „CSIRIBIRI” Családi Bölcsőde hálózat Család és Gyermekjóléti Szolgálat
- Polgármesteri Hivatal – Szociális osztály
- Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézménye

VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK, TANULÓ

a, különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló

aa, sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló

ab, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló

ac, kiemelt tehetséges gyermek, tanuló

b., a gyermeke védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c., tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló

Tehetséggondozás

Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges, nem azért különleges, mert különb akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni."

(Szabó Magda)

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségigéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek.

Óvodapedagógus feladatai:

- felismerni a kreatív gyermekeket,
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat,
- kielégíteni szükségleteiket ötletekkel, eszközökkel,
- önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével,
- harmonikus fejlesztés,
- a gyermek pozitív én- tudatának kialakítása és erősítése,
- segíteni őket a különböző helyzetekben, önállóan alkotni,
- szülők tájékoztatása a közös munka érdekében.

A tehetség korai jeleinek felismerése:

- kreativitás,
- fejlett beszédkészség,
- kíváncsiság, tanulásvágy,
- kiemelkedő memória,
- sokrétű érdeklődés,
- jó koncentráció képesség,
- az olvasási képesség elsajátítása,
- kiváló rajzkészség,
- jó ritmusérzék, zenei képesség.

Célok a tehetséggondozásban:

- A kiemelkedő képességű, kreatív, tehetségígéretes gyermekek felfedezése.
- A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása. A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket el tudja mélyíteni.
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése. Olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák.
- Minden terület fejlesztése. A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk - a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett-, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.
- Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása. A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt.

Célunk, hogy a kiválóan kreatív, átlag feletti intellektuális és szociális képességekkel és az ehhez kapcsolódó nagyfokú motivációval rendelkező tehetségígéreteseknek olyan tanulási

helyzeteket teremtsünk, ami a tág érdeklődési területüket kielégíti, illetve tovább bővíti. Közben kérdéskultúrájukat, logikus gondolkodásukat, problémamegoldó képességüket, memóriájukat és kifejezőkészségüket is fejlesszük. Különösen hasznos lehet, hogy a gyermekek egymásról különböző képességeikről, sokféle információt gyűjtsenek be, így a képességek által minél több tehetségterületekkel találkozhatnak.

Sajátos nevelési igényű gyermekek az óvoda rendszerében

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, ami lehetőséget ad az apró mag számára, hogy azzá a virággá váljon, amivé fejlődni képes.”

(Thomas Gordon)

Integráció:

A legszélesebb értelemben és társadalmi légkörben bármilyen, a többségtől eltérő másságokkal, sajátosságokkal élő kisebbségek fokozatos és folyamatos becsatlakozását, igazodását, beilleszkedését értjük, illetve együttnevelést értünk alatta.

A sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálását, minden esetben a szakértői vélemény figyelembevételével, utazó gyógypedagógus együttműködésével végezzük. A fejlesztés minden esetben egyénre szabott terv alapján valósul meg, amelyet a szakember készít el, ugyanakkor minden egyéb tevékenység továbbra is a normál csoport keretén belül biztosított.
- A szakértői vizsgálat után gyógypedagógus, logopédus foglalkozik velük.

Célunk:

- Az óvoda derűs – nyugodt – elfogadó légköre oldja szorongásait, erősítse képüket, segítse erkölcsi tulajdonságaik (együttérzés, segítőkészség, türelem, figyelmesség), akaratuk (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését.
  - Biztonságosan, egyéni képességeikhez mértén sajátítsák el a csoport és az óvoda szokásrendjét.
- A hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű vagy különböző zavarokkal küzdő gyermekek másságának elfogadása, elfogadtatása gyermekekkel és szülőkkel.
- A közösségben átélt élmények során a gyermekek érzelmi életének, akarat- és erkölcsi tulajdonságaiknak erősítése és alapozása.
- Érdeklődésük felkeltése a környezettel való kommunikáció akár verbális, akár nonverbális síkon.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó különleges gondozási feladatok ellátása.
- Beilleszkedés segítése a testi, szociális és értelmi érettség kialakításával.
- Különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Az óvodapedagógusok az intézmény pedagógiai programjával összhangban korszerű nevelési módszereket, technikákat alkalmazzanak.

Feladataink:

- befogadó környezetet biztosítunk számukra, melyben az óvodapedagógus példamutató magatartást nyújt,
- az egyéni foglalkoztatás megvalósítása érdekében rugalmas napirendet biztosítunk,
- elősegítjük, hogy kialakuljon alkalmazkodó képességük, önállóságra törekvésük, együttműködésük.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- igénylik a közösséget, képesek elfogadni a közösség normáit, szabályait;
- elfogadják a pedagógus irányítását;
- együttműködnek a pedagógussal és a társakkal;
- önálló és csoportos munkavégzésre egyaránt képesek;
- elemi ismeretekkel rendelkeznek magukról és a környező világról.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek az óvoda rendszerében

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít. Társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődés nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelésű igényűnek.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése:

- Az óvodában a BTMN-es gyermekekkel fejlesztő pedagógus foglalkozik. A részképesség zavarral küzdő gyerekek fejlesztését végzi, nagy hangsúlyt fektetve a játékosra, mozgásra. Feladatai közé tartozik a gyerekek átlag alatti képességeinek fejlesztése.
- A fejlesztő pedagógus egyéni fejlettségnek megfelelő módszerekkel segíti azokat a gyerekeket, akiknek a nevelési tanácsadó, illetve a szakértői bizottság meghatározott óraszámban a fejlettségi irányt megszabva fejlesztést ír elő.

Célunk:

- A fejlődésben elmaradt gyermekeket, önmagukhoz képest, a legmagasabb fejlettségi szintre eljuttatni, a nevelési tanácsadó és a szakértői bizottság iránymutatása alapján.
- Szoros együttműködési kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal, szülőkkel, logopédussal.

Feladatunk:

- A gyerekek felmérése, megismerése, megfigyelése a saját csoportjában.

- Fejlesztési terv készítése.
- A gyerekek képességeihez mért egyéni ütemű tovább haladás feltételrendszerének biztosítása.
- A fejlesztések elindítása, a meghatározott fejlesztési irány, valamint a fejlesztési terv alapján.
- A szakértői vélemények érvényességének nyomon követése.
- A megérkezett új szakvélemények iktatása, a gyerekek folyamatos fejlesztése.
- A fejlesztés bemeneti és kimeneti eredményeinek értékelése.
- A szülők tájékoztatása a gyerekek fejlődéséről.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek tanuló az óvoda rendszerében

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 89.§-a szerint általános járóbeteg szakellátásban vagy az Eütv. 91.§-a szerint általános fekvőbetegszakellátás részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a 36 nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben napi minimum 4 órában nem tud részt venni.

A nemzetiségi kultúrájának és nyelvének ápolásával kapcsolatos feladatok

Az óvodai intézményegység Bezi községben működő óvodájában német nemzetiségi óvodai nevelés folyik.

A német nemzetiségi nevelést a község történelmi örökségeire alapozva, szülői kezdeményezésre, a játékos nyelvtanítás hagyományos alapjaira építve fejlesztettük ki.

A német nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez illeszkedően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését, elsajátítását, a hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A német nemzetiségi óvodai csoportok nevelési programja a többségi csoportok számára biztosított programra épül, a sajátos arculatnak megfelelő részelemek megjelölésével.

A részletekben megjelölt tartalom biztosítja a nemzetiségi csoportban foglalkoztatott gyermekek számára:

- A német anyanyelvű környezetben való nevelést.
- A nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások megismerését és ápolását.
- A nemzetiségi identitástudat megőrzését.
- A német nemzetiségi iskolai oktatásra való felkészítést.

A német nemzetiségi nevelésben kiemelkedő fontosságú a játék, mely lehetőséget rejt a nyelvi ismeretek önként vállalt reprodukálásához, alkalmazásához. A hagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományrendszerét, gazdagítja a népszokásokat őrző jeles napokkal. Ez az ünnepekre hangoló örömteli közös tevékenység a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol, teljes személyisége fejlődik. A néphagyomány szellemében nevelkedett gyermek, alkotó kölcsönhatásban él a természettel, képessé válik a körülötte zajló élet alakítására. Megismeri a közös alkotás örömét, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget. Értelmileg fogékonyabbá, érzelmileg gazdagabbá válik.

A német nemzetiségi nevelésben részesülő óvodai csoportban sajátos módszertani alapelveink:

- A tanulási folyamatok szisztematikus felépítése, a szituációorientált tanulás a sokoldalú érzékelés segítségével fogalomalkotás, a közvetlen környezetben való tapasztalatszerzés.
- Az érdeklődés és motiváció felkeltésében kiemelt figyelem fordítása a mimika, a gesztusok és a beszédritmus tényezőire.
- Szeretetteljes óvodai légkör biztosítása, amelyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi.

A nemzetiségi óvodai nevelésben kiemelt szerepű a nemzetiségi óvodapedagógus.

A nemzetiségi óvodapedagógus:

- Biztosítja a megfelelő feltételeket a különböző időtartamú tevékenységformákhoz.
- A kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét.
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszik a minél teljesebb egy nyelvű kommunikációra.

- A nyelvi nevelés módszereit saját egyéniségéhez, nevelési stílusához igazítja, figyelemmel a gyermekek nyelvismeretére és életkori sajátosságaira.
- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremti meg az utánzásos nyelvtanulást.
- A német kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást.

A nemzetiségi nevelésben részt vevő gyermekek speciális nevelési igényével kapcsolatos alapelvek, célok, feladatok, nevelési területek, keretek, tevékenységformák, a fejlesztés tartalmi eszközei az óvodai nevelési program meghatározott fejezeteiben kiemelt formában szerepelnek.

IX. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

A gyermekek ellenőrzése, értékelése, mérése

- Óvodába lépéskor anamnézis.
- Feljegyzéseket készíteni a beszoktatásról.
- Gyermekek fejlettségének nyomon követése, a különböző területeken milyen fejlettségi szinten van, hogyan teljesít. Mindegyik csoportban egységes mérőlapok vannak, amit évente két alkalommal értékelnek az óvónők és tájékoztatják a szülőket. Indokolt esetekben fejlesztési tervet készítenek.
- Alkalmoszerű feljegyzések a csoportnaplóban a gyermekek viselkedéséről, vagy teljesítményéről.
- Difer mérés három alkalommal, 5. életévét betöltött középső csoportosoknál, majd nagycsoportban év elején és végén.

Az dolgozók ellenőrzése, értékelés formái:

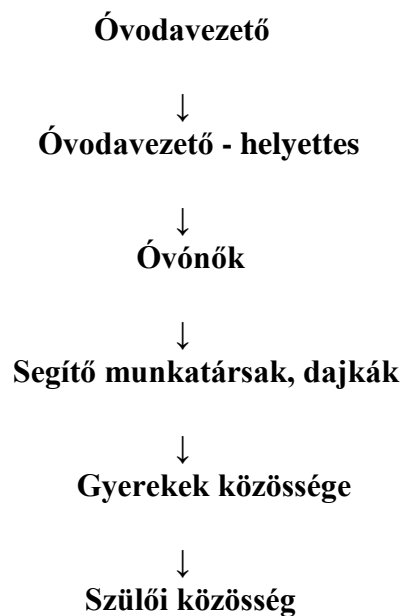
- Dokumentum ellenőrzése.
- Csoportlátogatás, balesetvédelem, tisztasági ellenőrzés.
- Szóbeli és írásbeli beszámolók, értékelések.

Az ellenőrzést végző személyek:

- Óvodavezető, óvodavezető- helyettes.
- Munkaközösség vezető.

Az ellenőrzés és értékelés rendszere

Az óvoda irányítási - szervezeti felépítése, sémája:

Szervezeti leírás

Az óvodavezetés tagjai:

- óvodavezető,
- óvodavezető-helyettes,
- BECS team vezető,
- munkaközösségvezetők.

Óvodavezető:

Feladatköre: az óvoda pedagógiai, gazdasági irányítása, a munkáltatói jogok és köteleességek gyakorlása.

Hatásköre: az óvoda minden dolgozójára kiterjed.

Megbízás időtartama: 5 év.

Megbízó: Képviselő-testület.

Óvodavezető-helyettes:

Feladatköre: az óvodavezető munkájának segítése a munkaköri leírásában meghatározott feladatok ellátásával, a vezető akadályoztatása esetén teljes jogú és felelősségű helyettesítője.

Megbízás időtartama: 5 év.

Megbízó: óvodavezető.

Belső ellenőrzési csoport vezetője

Feladatköre: az óvodapedagógusok ellenőrzése, annak szervezése, kérdőívek összeállítása.

Megbízás időtartama: 5 év.

Megbízó: óvodavezető.

Munkaközösségvezetők

Feladatköre: az éves munkaterv elkészítése, annak megvalósulásának ellenőrzése

Megbízás időtartama: 1 év.

Megbízó: óvodavezető

A pedagógiai munka dokumentációja, az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

- Pedagógiai céljaink eléréséhez fejlesztő munkánk színvonalas ellátására van szükség.
- Az eredmények és hiányosságok feltárása nélkül nem tudjuk követni, a kitűzött célok megvalósultak-e.
- A gyermekek fejlődését a csoportnaplóban és a róluk vezetett fejlődési naplóban követhetjük nyomon (fejlesztés dokumentumai: fejlődési napló, mely az egyéni fejlettségmérő lapokat tartalmazza, valamint a DIFER mérés eredményeit).
- Az ellenőrzés, elemzés értékelése után megerősíthetjük a kitűzött célokat, vagy elvégezhetjük programunk szükséges módosítását.
- A gyerekek tevékenységeit folyamatosan megfigyeljük, a megfigyeléseket a fejlődési naplóban rögzítjük.

Az óvónők munkájának ellenőrzése:

Spontán ellenőrzés: a nap bármely időpontjában a napi munkáról készült „bepillantás”, amely a felkészülés minőségét, a programmegvalósítás tudatosságának szintjét mutatja.

Tervszerű ellenőrzés a következő szempontok alapján

- Érvényesülnek-e a közös alapelvek a programunkban leírt követelményeknek?
- Megvalósulnak-e az egyes tevékenységformáknál leírt feladatok?
- Megfelelnek-e az egyéni pedagógiai módszerek, eljárások?

A tervszerű ellenőrzés formái:

- Csoportlátogatás, ahol a csoport egészét figyelve a nevelői ráhatások eredményességét értékeljük.
- A tervszerű ellenőrzések időpontját minden nevelési év elején, az évnitó értekezleten megbeszéltek szerint, az éves tervben rögzítjük.
- A pedagógiai dokumentáció ellenőrzése: a szeptember 15-ig, illetve január 31-ig. Az értékelésének szempontjai ugyanazok, mint a tervszerű ellenőrzésé.

Dokumentumok rendje:

Intézményünk kialakította jellegének megfelelő dokumentációs rendjét, mely a következőket tartalmazza:

Pedagógiai dokumentumok:

–

Központi Alapprogram

–

Helyi nevelési Pedagógiai Program

–

Éves pedagógiai munkaterv

–

Csoportnapló

–

Témahét

Egyéb dokumentumok:

- Alapító Okirat
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Továbbképzési terv
- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről
- Önértékelési terv

A helyi Pedagógiai Program értékelése

Programunk értékeléséhez feltétlenül szükség van a gyerekek fejlődésének ellenőrzésére, értékelésére.

Programunkat a következő időszakokban értékeljük:

- az érvényesség ideje alatt folyamatosan a tapasztalatok elemzésével,
- az első nevelési év végén, a tapasztalatok összegzésével,
- az 5. nevelési év végén.

Az értékelés elsősorban önértékelés, valamint a gyerekek és a szülők visszajelzései.

Szemponatok a helyi Pedagógiai Program értékeléséhez

- Tudunk-e azonosulni programunk céljával, használható-e?
- A gyerekek viselkedésében megjelennek-e a tervezett hatások, illetve milyen változások figyelhetők meg a gyerekek viselkedésében?
- Fokozta-e a nevelőtestület pedagógiai kultúráját, munkakedvét?
- Szülői háttér (szóbeli és kérdőíves).

Programunk értékelésének módszerei:

- a fejlődési napló értékelése,
- DIFER mérési eredmények összevetése az országos átlaggal, valamint a gyermek félévenkénti eredményeivel.
- a program használata során összegyűlt tapasztalatok megbeszélése, elemzése.

X. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei:

Az óvodába lépés törvényi feltétele a betöltött 3 életév. Képes legyen az óvónő és az óvoda minden dolgozója segítségével az óvodai életbe való fokozatos beilleszkedésre.

El kell jutnia a fejlődésben:

- saját mozgása feletti uralomhoz, a mozgások szándékos vezérléséhez, a testi szükségletek feletti uralomhoz,
- én-tudata kialakulásához, a beszéd elsajátításához.

Óvodába lépés előtt célszerű családlátogatáson feltérképezni a gyermek családi hátterét, a szülőkkel ismertetni az óvoda programjának legfontosabb célkitűzéseit.

A befogadásban a szülők folyamatosan, aktívan vehetnek részt, hiszen lehetőségük van a beszoktatás ideje alatt a gyermekükkel a csoportszobában tartózkodni.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a gyermek váljon képessé az iskolai életmódhoz való zökkenőmentes alkalmazkodásra,
- testi fejlődés területén: megfelelő mozgás-összerendezettség, a finommotorika megfelelő fejlettsége,
- értelmi fejlődés területén: az elvont nyelvi síkon folyó gondolkodás képességének megléte,
- érzelmi fejlődés területén: a feladattudat és feladattartás iskolai életmódnak megfelelő működése,
- szociális fejlődés területén: az együttműködő képesség és alkalmazkodó képesség fejlettsége biztosítja, hogy az iskolai tanulás öröm legyen,
- jogszabályi feltétel az augusztus 31-ig betöltött hatodik életév. A szülő a felmentést engedélyező szervnél kérheti gyermek iskolaérettségi vizsgálatát.

- ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek SNI vagy BTMN küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

XI. ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az ünnepek tartalmát a hagyományok adják meg, fényét a műsor, a megemlékezés. A gyermekek műsorral, vagy köszöntővel készülnek a következő ünnepélyekre, melyekre meghívhatóak a szülők és más vendégek is:

Ősz:

- Őszi termékek gyűjtése (házi, erdei, mezei)
- Termésjátékok, bábok készítése (csuhé, gesztenye, makk, toboz, levelek, stb.)
- Őszi kirándulás (almaszüret)
- Mihály napi vásár (szept. 29.)
- Állatok világnapja (októ. 4.)
- Zöldségfesztivál
- Márton nap (nov.11.)
- Töklámpás készítése

Tél:

- Adventi koszorú készítése, gyertyagyújtás
- Idősek napján szereplés
- Munkadélután
- Adventi vásár

- Mikulás – nap (dec. 6.)
- Mézeskalács sütés
- Karácsonyi ajándékok készítése
- Karácsonyfa díszítés
- Karácsonyi ünnepély
- Pásztorjáték, mendikálás
- Madáretetés
- Farsangi fánk sütése
- Farsang az óvodában
- Felnőttek farsangi bálja

Tavaszi:

- Tavaszi hajtások, ültetések
- Séta
- Udvar takarítása
- Húsvéti tojásfestés
- Húsvét ünneplése
- Gergely – járás (márc. 12.) iskolába hívogatás
- Víz világnapja (márc. 22.)
- Föld napja (ápr. 22.)
- Májusfa állítás
- Madarak-fák napja
- Anyák napja
- Kirándulás
- Évzáró - Nagycsoportosok búcsúztatása
- Gyermeknap
- Méhek napja

Nyár:

- Környezetvédelmi világnap
- Sportszerű játékok

A konkrét programokat az éves munkaterv tartalmazza. A csoporton belül közösen ünneplik a gyerekek névnapjukat és születésnapjukat. Népi hagyományok ápolása körében megismerkednek a jeles napokhoz kapcsolódó szokásokkal, népi kézműves technikákkal. Kirándulások, séták, színházlátogatás, egyéb rendezvények szervezése a munkaterv szerint történik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mélyítse, gazdagítsa érzelmi életüket az ünnepvárással, az ajándékozással.
- Az ünnepre való készülődés kölcsönös örömforrás legyen.
- Az ünnep hangulata esztétikai élményt is adjon.
- A gyermekek szereplési vágyait vegyük figyelembe, valamilyen formában lehetőleg minden gyermek vegyen részt.
- Az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület és a rendkívüliség emelje ki (dekoráció, ünnepi ruha, teremátrendezés).
- A gyermek tanulja meg, hogy nemcsak kapni öröm, hanem adni is.
- Az óvodapedagógusok határozzák meg az ünnep és a műsorok helyét, idejét, megvalósítását csoportjukban.

XII. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK GAZDASÁGI FELTÉTELEI

Az egészséges környezet fenntartásához szükséges eszközök

Udvaron:

- talajfelületek kezeléséhez termőföld, fűmag, homok, védő burkolat,
- kerti ülőkék, padok,
- függeszkedéshez, hintázáshoz szükséges kötelek, tartószerkezet,
- csoportonként homokozók kialakítása, azok takaróhálóval való ellátása,

- szilárd és füves terület biztosítása, hogy minden időszakban tudjanak a gyermekek a szabadban tartózkodni

Épületben: a meglévő eszközök, bútorok állagának megóvása, bővítése.

Nevelőmunkát segítő játékok és eszközök:

- fejlesztő játékok,
- mozgásfejlesztő eszközök,
- zenei képességfejlesztő eszközök.

Érvényességi rendelkezések

- A program érvényességi ideje: 5év.
- Módosítás feltételei:
  - a nevelőtestület indítványára,
  - Szülői közösség indítványára,
  - amennyiben törvényi változás szükségessé teszi.
- A programmódosítás előterjesztésének feltételei:
  - írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének,
  - szóbeli előterjesztés a nevelőtestületi értekezleten.

XIV. FELHASZNÁLT IRODALOM

Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelete

B. Méhes Vera: Az óvónők és az óvodai játék (Tankönyvkiadó, Budapest, 1982.)

Forrai Katalin: Ének az óvodában (Zeneműkiadó, Budapest, 1977.).

Villányi Györgyné: Játék a matematika?

Zsámboki Károlyné – Horváthné Szigligeti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel

Dr. Tóthszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

Foltin Jolán – Tarján T. Katalin: Játék és tánc az óvodában. (Nyomda Kft., 1998.)

Napról napra a mi kalendáriumunk (Pedelus Bt. Debrecen)

Lugosi Margit: Évszak – járó (1992)

RAABE óvodavezetési ismeretek

Az Tündéerkastély Óvoda Helyi Nevelési Programja (Enese, Fehértó,) 2009

Az Tündéerkastély Óvoda Helyi Nevelési Programja (Enese, Fehértó, Györsövényház) 2018

Lébényi óvoda-bölcsöde pedagógiai programja